

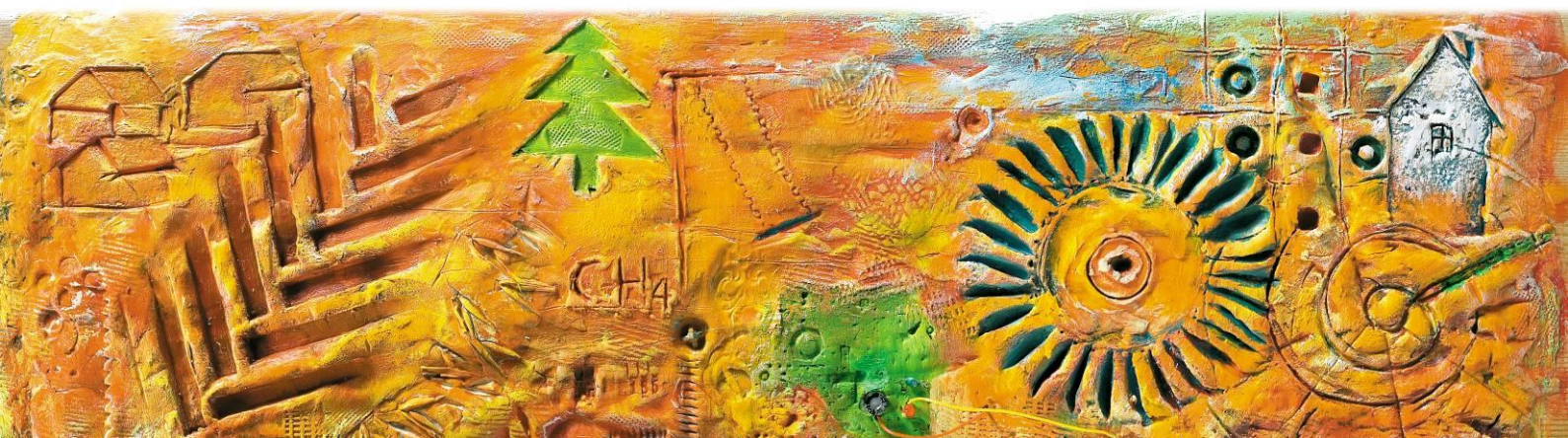

GRAN KOMMUNE

Budsjett og økonomiplan 2016 – 2019

Vedtatt av Gran kommunestyre 10.12.2015

INNLEDNING

Budsjett og økonomiplan 2016-2019, formannskapetets innstilling, inneholder mål for virksomhetsområdene, økonomiplan for 2016-2019 og årsbudsjett for 2016.

Virksomhetene har også angitt hva de antar vil være utviklingen for det kommende året. Dette er ikke måltall, da mange av disse produksjonsindikatorne påvirkes av faktorer som kommunen selv ikke har kontroll over. Det gir likevel et bilde av utviklingen på de enkelte fagområdene. I tillegg er det innarbeidet politisk utarbeidede måltall for alle virksomhetene under avsnittet «Mål/prioritet for budsjettåret».

Gran kommune

Adresse Rådhusvegen 39, 2770 Jaren

Telefon 61 33 84 00

Telefaks 61 33 85 74

E-post postmottak@gran.kommune.no

Internett www.gran.kommune.no

BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN

Innhold

Innledning	2
Budsjett og økonomiplan	3
Formannskapetets budsjettforslag.....	5
Kommunestruktur	5
Politisk grunnlag for forslaget til formannskapet.....	5
Politisk plattform	5
Oppsummering.....	7
Statsbudsjettet for 2016	8
Andre forhold som er viktige for utarbeidelsen av budsjettet	11
Mål og budsjett for virksomhetene	13
Rådmann og stab.....	13
Beskrivelse av virksomheten	13
Mål for fireårsperioden	13
Mål/prioritet for budsjettåret	14
Økonomi	15
Fellestjenester	16
Beskrivelse av virksomheten	16
Økonomi	17
Grunnskole	18
Beskrivelse av virksomheten	18
Mål for fireårsperioden	18
Mål/prioritet for budsjettåret	18
Økonomi	19
Barnehage.....	20
Beskrivelse av virksomheten	20
Mål for fireårsperioden	20
Mål/prioritet for budsjettåret	20
Økonomi	21
Barn og familie	22
Beskrivelse av virksomheten	22
Mål for fireårsperioden	23
Mål/prioritet for budsjettåret	23

Økonomi	24
Helse og omsorg	25
Beskrivelse av virksomheten	25
Mål for fireårsperioden:	26
Mål/prioritet for budsjettåret	26
Økonomi	27
Samfunnsutvikling	28
Beskrivelse av virksomheten	28
Mål for fireårsperioden	28
Mål/prioritet for budsjettåret	29
Økonomi	30
Teknisk	31
Beskrivelse av virksomheten	31
Mål for fireårsperioden	31
Mål/prioritet for budsjettåret	31
Økonomi	33
Kultur	35
Beskrivelse av virksomheten	35
Mål for fireårsperioden	36
Mål/prioritet for budsjettåret	36
Økonomi	38
Politiske organer	39
Beskrivelse av virksomheten	39
Mål for fireårsperioden	39
Økonomi	39
Overordnede inntekter og utgifter	40
Beskrivelse av virksomheten	40
Økonomi	40
Renter, avdrag, utbytte og fond	42
Økonomi	42
Oppsummering Driftsbudsjettet	43
Oppsummering Investeringsbudsjettet	50
Vedlegg	55

FORMANNSKAPETS BUDSJETTFORSLAG

Kommunestruktur

Arbeidet med ny kommunestruktur har vært høyt prioritert i 2015, og er nå avsluttet. Konsekvenser av eventuell sammenslåing er belyst i fire utredninger. Utredningene inneholder en del vurderinger det har vært politisk uenighet om, men de har også gitt viktig informasjon om befolkningsutvikling, næringsutvikling, arbeidsmarked og demografi som vil komme til nytte i framtidig planlegging.

Rådgivende folkeavstemning ble gjennomført 13. og 14. september, og ga som resultat at nesten 60 % av velgerne sa nei til kommunesammenslåing. Formelt vedtak blir gjort i kommunestyret 5. november. Det er ikke aktuelt å ta opp igjen dette spørsmålet i overskuelig framtid.

Under arbeidet ble det inngått en intensjonsavtale mellom Gran og Lunner. Viktige punkter i denne avtalen er like aktuelle når Gran skal fortsette som egen kommune:

- Innbyggerne skal i hovedsak få dekket sine behov for kommunale tjenester der de bor.
- Kommunen skal være en aktiv skoleeier og ha full barnehagedekning.
- Næringsutvikling skal ha høy prioritet.
- Det skal utarbeides en strategi som viser hvordan kommunen kan bli klimanøytral innen 2030.
- Det skal legges opp til en effektiv, bærekraftig og framtidsrettet arealpolitikk hvor matjord, naturmangfold, vassdrag og kulturlandskap sikres.

Disse vurderingene tas med i det videre arbeidet med budsjett og økonomiplan.

Politisk grunnlag for forslaget til formannskapet

Formannskapets budsjettinnstilling bygger på rådmannens oppdaterte forslag som ble lagt fram i formannskapet 22. oktober, ordførers budsjettforslag og på samarbeidsavtalen mellom Gran Bygdaliste, Miljøpartiet De Grønne i Gran og Gran Fremskrittsparti. I tillegg vil formannskapet prioritere utbygging av nytt sjukehus på Skjervum og utbygging av Brandbu ungdomsskole. Formannskapets budsjett ønsker å beholde den nåværende bemanningen i skolen, og å unngå økning i eiendomsskatten, som bør fases ut i løpet av fireårsperioden. For å klare de prioriterte oppgavene er det helt nødvendig å føre en nøktern politikk på alle områder. Rutiner må forenkles der hvor det er mulig, både i produksjon og ikke minst i administrasjon av tjenester.

Samarbeidsavtalen inneholder følgende punkter:

Politisk plattform

Overordnet:

Bedre samarbeidsklimaet i kommunestyret og det politiske liv for øvrig gjennom å vise respekt for hverandres ulike synspunkter. Finne rutiner for god og positiv samhandling til beste for kommunen og dens innbyggere.

Partene er enige om å arbeide for at Gran skal være en tydelig JA-kommune. Avslag på søknader om tiltak bør gis tydelige begrunnelser. Så lenge ingen viktige samfunnsinteresser tilsier at en søknad ikke kan innvilges, skal kommunen gi råd og veiledning om hva som skal til for at den kan innvilges.

Saksgang og saksbehandling bør forenkles, slik at vi kan frigjøre ressurser til å levere gode tjenester. Vi vil arbeide for en flat og effektiv organisasjon som konsentrerer ressursene om kjerneoppgavene. Omfanget av utredninger og kommunale planer bør begrenses.

1. Skole

Dagens skolestruktur fredes de neste fire år.

Revitalisere vedtatt kvalitetsplan for grunnskolen med særskilt satsing på kompetanseheving innenfor matematikk.

En nøyte gjennomgang av kontroll- og skjemavelde med målsetning om å frigi tid til lærere for å utøve god læring. Rutiner som ikke direkte fremmer dette bør fases ut.

2. Barnehage

Det skal være barnehager i alle deler av kommunen.

Det skal arbeides aktivt for å gi mulighet til barnehageplass også utenom det årlige opptaket.

3. Eiendomsskatt

Beholde eiendomsskatten på dagens nivå med målsetning om en utfasing når økonomien tillater dette.

4. Helse og omsorg

Gran skal ha to sykehjem. Vi skal ha en nøyte gjennomgang av det økende antall byråkrater med formål å få flere inn som "varme hender". Omsorgsboliger skal bygges. De ansatte er kommunens fremste ressurs for å opprettholde en verdig og inkluderende pleie.

5. Frivillighet

Kultur, idrett og frivillighet skal stimuleres og løftes frem gjennom aktiv dialog både med administrasjon og politisk nivå. Tilskuddsordninger skal minimum være på landsgjennomsnitt, og idrett og kultur skal likebehandles. Kulturskolen videreutvikles i tråd med kulturskolemeldingen.

6. Næringsliv

Ikke kjøpesenter i Mohagen.

Kommunen skal sikre at alle bedrifter som utfører arbeid for kommunen betaler sine ansatte minstelønn etter bransjens allmenngjorte tariffavtaler.

Vi skal ha særlig fokus på tilrettelegging av grønne og bærekraftige arbeidsplasser.

7. Bo- og tettstedsutvikling

Gran sentrum videreutvikles som regionsenter.

Brandbu skal være et levende senter for den nordre del av kommunen.

Vi vil legge til rette for fortetting og nærmiljøtiltak i kommunens mindre tettstedsklynger.

Det skal åpnes for spredt boligbygging og mindre byggeområder i hele kommunen, og fradeling av tomter skal være mulig hvis det ikke går ut over jordvern og naturvern.

Øvre grense for tomtestørrelser angitt i arealplanen skal økes til 2 dekar.

8. Bærekraft

Gran skal være i front for det grønne skiftet. Dette gjennom særskilt ressursbruk på etablering av grønne bedrifter. Videre skal alle kommunale prosjekt med en kostnadsramme over fem millioner ha eget klimaregnskap.

Vigga og sidevassdragene skal følges opp gjennom aktiv bruk av vannressursloven, naturmangfoldloven og vedtatte forskrifter for tilskudd i jordbruket. Partiene i denne plattform erkjenner at det arbeid kommunen har gjort på dette feltet har vært mangelfullt.

Kommunen skal i sine innkjøp prioritere kortreiste og økologiske produkter og en prosentandel av totale innkjøp av slike skal etableres med stigende andel i perioden. Videre skal kommunen være en aktiv pådriver for at lokale butikker selger lokalt produsert mat.

Vedtatt miljø- og klimaplan løftes frem og integreres i den daglige drift av kommunen.

I samarbeid med fylket skal kollektivtrafikksatsingen økes og bilavhengigheten reduseres bl.a gjennom bedre korrespondanse tog- buss.

Jordvern skal praktiseres strengt.

9. Infrastruktur og region

Kommunen skal aktivt arbeide for lavere bomsats på ny rv. 4.

Vi vil styrke og videreutvikle samarbeidet med Ringeriks-, Oslo- og Gjøvikregionen.

10. Arbeidsgiver

Gran kommune skal være en attraktiv, inkluderende og raus arbeidsgiver. De ansatte skal føle trygghet og inviteres til aktiv samhandling og dialog for å bedre arbeidsmiljø og gjennom dette kunne fortsette å gjøre en god jobb for kommunens innbyggere.

Oppsummering

Formannskapet ønsker at Gran kommune skal ha en effektiv organisasjon der ressursene brukes til å levere gode tjenester. Vi må unngå å bygge nytt når det ikke er helt nødvendig, og heller vedlikeholde de bygningene vi har. For det første er dette god økonomi. For det andre er det god klimapolitikk: Anleggsmaskiner og sementproduksjon er store bidragsytere til CO2-utslipp, både nasjonalt og internasjonalt, og en «grønn kommune» som Gran bør arbeide aktivt for å begrense alle slike utslipp. Derfor skal vi også prioritere trevirke framfor betong i alle kommunale bygg.

Formansskapetets budsjett prioriterer to store byggeprosjekter: Nytt sjukehus på Skjervum og ombygging av det gamle sjukehuset til omsorgsboliger med 24 timers tilsyn; dessuten utbygging av Brandbu Ungdomsskole. Ut over dette skal kommunal byggevirkosomhet begrenses, både av økonomiske grunner og av hensyn til klimautslippene. Trevirke skal foretrekkes framfor betong når det er mulig.

Ved forskjellige utbyggingstiltak – det være seg eldreboliger, barnehager eller andre spesielle bygg – skal kommunen undersøke om det er mulig å overlate investeringer og økonomisk risiko til private. Det gjør vi ikke av ideologiske grunner eller fordi vi er motstandere av offentlig virksomhet, men fordi det er nødvendig å konsentrere kreftene og ressursene om de oppgavene som bare kommunen kan løse. Utvikling av Mohagen Sør kan med fordel overlates til private.

Det er formannskapetets mål at bemanningen i helse og omsorg, skole og barnehage skal bevares og, hvis mulig, styrkes. Rutiner i administrasjon av tjenester bør forenkles så langt som mulig, slik at ressursene i størst mulig grad brukes til å levere gode tjenester. Bestilling av rapporter, utredninger og planer bør også begrenses til det som er nødvendig i arbeidet med å utvikle bedre tjenester. Det samme gjelder bruken av eksterne konsulenter.

Ved å føre en nøktern politikk og fjerne unødvendige kostnader får vi råd til det vi vil gjøre. Det vil gi oss bedre tjenester og en enda bedre kommune å bo i.

STATSBUDSJETTET FOR 2016

I dette kapitelet vil rådmannen gi en kortfattet oppsummering av de viktigste elementene i regjeringens forslag til statsbudsjett fra 7. oktober 2015.

Innledningsvis legger regjeringen stor vekt på følgende temaer:

- En enklere hverdag for folk flest
- Enklere regler for plan- og byggesaker
- Kommunereform, hvor alle kommuner må utrede temaet
- Støtte opp om innovasjonsarbeid i kommunesektoren
- Digitalisering
 - Det digitale førstevalg – senest fra 2016, all skriftlig kommunikasjon med innbyggerne skal primært foregå digitalt. Bare de som aktivt reserverer seg skal få papirdokumenter.
 - Innføring av velferdsteknologi
 - Automatisering av arbeidsprosesser

Signaler for kommuneøkonomien

Regjeringen foreslår en reell vekst i samlede inntekter på 7,3 milliarder kroner til kommunesektoren i 2016. 4,7 milliarder kroner kommer som frie inntekter. Det tilsvarer en realvekst på 1,4 prosent.

For Gran kommune gir statsbudsjettet følgende utslag for skatt, rammetilskudd, inntektsutjevning og skjønnsmidler:

År	2015	2016	2017	2018	2019
Skatt basert på KS-modell	-291 413	-306 719	-306 719	-306 719	-306 719
Rammetilskudd basert på KS-modell	-337 691	-340 297	-340 006	-339 865	-339 724
Inntektsutjevning basert på KS-modell	-50 320	-53 365	-53 365	-53 365	-53 365
Skjønnsmidler basert på KS-modell*	-2 500	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000

*Må anslås av kommunen selv utover i perioden

Skatt

Det kommunale skattøre for 2016 fastsettes i statsbudsjettet for 2016 til 11,80 %. Det er en økning på 0,45 % og skal være tilpasset en målsetting om at skatteinntektene skal utgjøre 40 pst. av kommunenes samlede inntekter.

Rammetilskudd

Inntektssystemet for kommunene fordeler rammetilskuddet mellom kommunene og omfordeler skatteinntekter. Inntektssystemet består av flere elementer, slik som kostnadsnøkkelen i utgiftsutjevningen, de regionalpolitiske tilskuddene og de ulike skatteelementer. Regjeringen legger opp til at en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene legges fram i kommune-proposisjonen for 2017, våren 2016. Regjeringen har varslet at forslag til endringer i inntektssystemet vil komme på høring til kommunene mot slutten av 2015. I denne gjennomgangen vurderes alle

elementene i inntektssystemet, og inntektssystemet vil også ses i sammenheng med kommunereformen.

Regjeringen signaliserer videre at omleggingen av inntektssystemet vil legge vekt på følgende

- Storbyene er viktige for utviklingen i den enkelte landsdel, og en stadig større del av befolkningen bor i byer. Regjeringen vil derfor føre en aktiv storbypolitikk, og en ny regionalpolitikk der storbyene og regionene omkring utvikler et samspill til det felles beste.
- Kommuner med sterk vekst har særskilte utfordringer. Regjeringen vil derfor styrke økonomien i kommuner med store investeringsbehov som følge av sterk befolkningsvekst.

Inntektsutjevning

Inntektsutjevningen skal utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene. Inntektsutjevningen for kommunene omfatter innteks- og formuesskatt fra personlige skatteyttere og naturressursskatt fra kraftforetak. Fra 2010 blir kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet kompensert for 60 prosent av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Kommuner med skatteinntekter på under 90 prosent blir kompensert med 35 prosent av differansen mellom egne skatteinntekter og 90 prosent av landsgjennomsnittet. Finansieringen av tilleggskompensasjon skjer ved at hver kommune trekkes med et likt beløp per innbygger. Gran kommune ligger på ca. 80 av landsgjennomsnittet i skatteinntekter

Ordinære skjønnsmidler

Kommunene søker hvert år fylkesmannen om skjønnsmidler. Midlene blir fordelt gjennom statsbudsjettet. Ordningen skal dekke opp for forhold som den enkelte kommune ikke har herredømme over selv, og som ikke dekkes opp av inntektssystemet for kommunene. Gran kommune har for 2016 fått tildelt 2,0 mill kr, en reduksjon fra 2015 på 0,5 mill kr. Midlene er gitt med begrunnelse i utfordringer innen helse og omsorg, barnevern og sosialtjeneste/flyktninger.

Andre vesentlige elementer i statsbudsjettet med betydning for Gran kommune

Kommunesammenslåing

Regjeringen vil styrke kommunene gjennom en reform. Kommunereformen skal sikre gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, gi bærekraftige og økonomisk robuste kommuner, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling og styrke lokaldemokratiet. Reformen skal sikre at kommunene også i framtiden kan løse oppgavene sine på en god måte. Større og mer robuste kommuner kan få større oppgaver og mer ansvar enn dagens kommuner. Å flytte makt og myndighet til kommunene gir innbyggerne økt innflytelse over sin egen hverdag og sitt eget lokalmiljø. I tillegg signaliserer regjeringen at de legger inn noen økonomiske insentiver for å motivere kommuner til å slå seg sammen. Gran og Lunner kommuner har sammen gjennomført et omfattende prosjekt for å vurdere kommunesammenslåing, og ved kommunevalget ble det gjennomført rådgivende folkeavstemming om saken. I begge kommuner har flertallet sagt nei til sammenslåing.

Barnehager

Tilskuddsordning knyttet til private barnehager blir fra 2016 basert på 100 % likebehandling med kommunale barnehager, og skal ta utgangspunkt i kommunens regnskap for barnehagesektoren i 2014. Dette medfører at om kommunen ønsker å styrke eller effektivisere sektoren vil det i praksis gå to år fra endringen er gjort i det kommunale sektorbudsjettet, til effekten smitter over på tilskuddsordningen til de private barnehagene.

Rett til plass i barnehage opprettholdes som nå, med krav til bare ett inntak per år, men det beskrives samtidig et ønske om at kommunene skal ha et mer fleksibelt barnehageopptak i framtida. Regjeringen legger også vekt på økt kvalitet og kompetansetiltak i barnehagesektoren. Det skal også satses på tiltak for å bedre informasjonen til foreldre om innholdet i barnehagetilbudet og de ulike ordningene for redusert pris og gratis kjernetid.

Det foreslås å øke maksimalprisen for en heltids barnehageplass til kr 2 655 per måned og kr 29 205 per år. Dette gir en reell økning i maksimalprisen på kr 75 per måned. Kommunene trekkes tilsvarende i rammetilskuddet.

Helse og omsorg

Innenfor veksten av de frie inntektene er det lagt statlige føringer i kommunerammen for fortsatt styrking av helsesøster- og helsestasjonstjenestene, dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens, samt ordningen med brukerstyrt personlig assistent (BPA). Regjeringen har rettighetsfestet brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for personer under 67 år med stort og langvarig behov for personlig assistanse. I forslaget til rettighetsfesting skal avlastning og støttekontakt inkluderes. I tillegg ønsker regjeringen en økt satsing på rusfeltet.

Regjeringen har lagt om finansieringen av kommunal øyeblikkelig hjelp døgnopphold (såkalte KAD plasser). Disse har vært basert på øremerkede tilskudd, som fra 2016 er innlemmet i rammetilskuddet samtidig som kommunene er lovpålagt å ha slike plasser.

Ordningen med investeringstilskudd til omsorgsplasser blir videreført på ubestemt tid. Dette gjelder både sykehjemsplasser og omsorgsboliger, med omtrent samme tilskuddsnivå som i 2015.

Regjeringen inviterer kommunene til å delta i en forsøksordning med statlig finansiering av omsorgstjenestene.

Regjeringen foreslår å heve innslagspunktet for ressurskrevende tjenester med kr 10 000 ut over prisveksten.

Grunnskole

Det innføres en ny ordning med innføring av en ekstra naturfag time for 5-7 klassetrinn (kommunen står fritt til å velge hvilket klassetrinn) fra høsten 2016. Dette blir kompensert for halvårseffekt i 2016. Det er lagt inn en videreføring av regjeringens satsing på videreutdanning innenfor strategien Kompetanse for kvalitet.

Det videreføres en rentekompensasjonsordning for skolebygg og svømmeanlegg. Forslaget går ut på å øke investeringsrammen for 2016 med 1.500 mill kr.

Engangstilskudd til vedlikehold

Regjeringen foreslår et engangstilskudd til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg i kommunene på 500 mill kr for 2016.

Andre endringer

Regjeringen foreslår på ny en statliggjøring av skatteoppkreverfunksjonen.

Andre forhold som er viktige for utarbeidelsen av budsjettet

Pensjon/premieavvik

Pensjon består av 3 størrelser; pensjonspremie, netto pensjonskostnad og premieavvik. Den betalte premien har betydning for likviditeten. Netto pensjonskostnaden (pensjonskostnad beregnet av aktuarer ut fra forutsetninger fastsatt av Finanstilsynet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet) skal utgiftsføres i regnskapet og har direkte betydning for årets driftsbudsjett. Årets premieavvik (differanse mellom betalt premie og netto pensjonskostnad) skal fordeles (amortiseres) og utgiftsføres i påfølgende år. Høye premieavvik som medfører at det samlede premieavviket øker gjør at likviditeten svekkes.

Det er ikke varslet store endringer i premiesatsene fra 2015 til 2016. Det er lagt inn forutsetning om en lønnsvekst på ca 3 % i aktuarberegningene. Den betalte premien til KLP er vesentlig høyere i 2016 enn i 2015. Dette skyldes at premien i 2015 ble redusert med en høy tilbakeføring av overskudd fra KLP (tilbakeføring fra premiefond) etter KLP's regnskap for 2014. I tillegg var det krevd inn for mye reguleringspremie i 2014 noe som ble justert i premieinnbetalingen i 2015. Premieinnbetalingen til KLP for 2016 vil bli påvirket av en eventuell tilbakeføring av overskudd når regnskapet for 2015 er klart. Netto pensjonskostnaden øker noe fra 2015 til 2016 og medfører økte driftsutgifter. I tillegg til økningen i netto pensjonskostnad skal også amortisert premieavvik (premieavvik fra tidligere år) utgiftsføres i driftsbudsjettet.

Amortiseringstiden for tidligere års premieavvik har vært 15 og 10 år. Fra og med premieavviket for 2014 ble amortiseringstiden endret til 7 år.

Akkumulert premieavvik per 31. desember 2014 er 74,6 mill kr. Premieavviket for 2015 er negativt (reduserer tidligere års akkumulerte avvik) og estimert til 3,1 mill. eks arbeidsgiveravgift. Premieavviket for 2016 er i flg aktuarberegninger forventet å bli 23,4 mill kr eks arbeidsgiveravgift. Premieavviket for 2016 vil bli påvirket av en eventuell tilbakeføring av overskudd fra KLP når regnskapet for 2015 er klart.

Pris og lønnsvekst

Statsbudsjettet legger opp til en lønnsvekst på 2,7 % og en prisvekst på 2,7 % i 2016. Dette gir en kommunal deflator på 2,7 %, der lønnsveksten anslås å utgjøre 2/3 av deflatoren.

I virksomhetenes rammer er det budsjettet med lønnsnivå pr. september 2015. Det betyr at den andelen av årslønnsveksten som er knyttet til «overheng» fra 2015, (0,8 %) av en forventet lønnsvekst på 2,9 % i 2015, allerede er fordelt på virksomhetene. Resten av forventet lønnsvekst for 2016 er budsjettet på en felleskonto, til fordeling når lønnsoppgjøret for 2016 er kjent. Eksklusive sosiale kostnader er avsetningen til lønnsveksten i 2016 beregnet til 9,0 mill. kr.

De fleste kommunale gebyrer er forutsatt å øke med 2,7 %, med noen unntak. For øvrig vil avvikende prisjusteringer fremmes gjennom egne saker i tilknytning til budsjettbehandlingen. Vedlagt følger de prisfastsettinger (prisliste) som er innarbeidet i budsjettforslaget.

Selvkostberegninger

Gran kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14, Kommunal og moderniseringsdepartementet, februar 2014). Selvkost innebærer at kommunens kostander med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenesten betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene.

Forurensningsloven setter et lovmessig krav om at tømming av slamavskillere (septiktanker) skal danne grunnlag for innbyggernes gebyrer. Gran kommune har vedtatt at selvkost skal danne grunnlag for innbyggernes gebyrberegning i vann- og avløps-tjenesten. Når det gjelder tjenestene; plan- og byggesaksbehandling, oppmåling og matrikkelføring og feiing er det ikke vedtak om 100 % kostnadsdekning av disse tjenestene. Det vil bli lagt fram forslag om 100 % kostnadsdekning for disse tjenestene med virkning fra 2016. Bakgrunn for dette er at i år med høye gebyrinntekter vil disse bli avsatt til bundet fond til framtidig bruk i år med lavere gebyrinntekter.

Det er en rekke faktorer som Gran kommune ikke alene rår over i forhold til hva selvkostresultatet for det enkelte år vil bli. De viktigste faktorene er budsjettårets forventete kalkylerente (5-årig SWAP-rente + ½ % -poeng jfr H-3/14), gjennomføringsevne på planlagte prosjekter (kapasitetsbegrensninger internt og eksternt), samt (uventede) inntekter fra nye abonnenter eller brukere. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet.

Gebyrene justeres etter prisveksten i statsbudsjettet. Ved reduksjon av gebyr eller økning utover ordinær prisvekst fremmes egne saker til politisk behandling.

Det er pr 31.12.2014 avsatt følgende på bundne fond knyttet til selvkosttjenestene:

- 8,5 mill kr til avløp
- 2,5 mill til septik

Bundet fond knyttet til vann ble tømt i 2014 og deler av underskuddet i tjenesten (0,3 mill kr) ble ikke dekket inn. Dette vil bli dekket inn ved framtidige overskudd.

MÅL OG BUDSJETT FOR VIRKSOMHETENE

RÅDMANN OG STAB

Beskrivelse av virksomheten

Stabenes viktigste oppgaver er å forvalte lover og avtaleverk, legge til rette for effektiv utnyttelse av IKT-systemene, bidra til god økonomistyring og gi veiledning og støtte. Hensikten er å bidra slik at Gran kommune når sine mål, framstår som en god arbeidsgiver og leverer gode tjenester til innbyggerne.

Informasjon

Arbeidsområder: Journalføring og faglig ansvar for kommunens arkiv, sentralbord og publikumstjenester på vegne av virksomhetene, tilrettelegging for politiske møter, gjennomføring av valg. Drift, opplæring, brukerstøtte og utvikling innenfor web- og sakarkivsystem, samt informasjons- og kommunikasjonsoppgaver. Arbeidet er fordelt på ansatte i Dokumentsenteret, Kommunetorget, rådgiver i ordfører- og rådmannssekretariatet og kommunikasjonsrådgiver.

Økonomi og IKT

Økonomi : Regnskap/budsjett, fakturering, innfordring, finansforvaltning, innkjøp/rammeavtaler, utvikling og opplæring i bruk av økonomisystemene. I tillegg har avdelingen ansvar for vederlagsberegning av brukere i institusjon og ajourhold av kommunaltekniske registre og regelstyrt saksbehandling for teknisk avdeling.

IKT : Drift av felles IKT-ressurser og telefoniløsning, brukerstøtte felles systemer, fagansvar for utvikling av kommunens IKT-policy og -sikkerhetspolicy, IKT-rådgivning til kommunens ledelse og resultatenheter og IKT-teknisk bistand ved tjenesteutvikling og prosjektering. I tillegg kommer drift av servere, infrastruktur og brukeradministrasjon for skole IKT.

Personal

Arbeidsområder: Opplæring av ledere i lov og avtaleverk, personal- og lønnsadministrasjon. Overordnet ansvar for utvikling og bruk av HR-systemet, drøftinger og forhandlinger etter Hovedavtalen og Hovedtariffavtalen samt oppfølging av pensjon.

Avdelingen har også ansvaret for lærlingeordningen, sekretariat for Arbeidsmiljøutvalget, frikjøpsordningen for tillitsvalgte og helse-miljø og sikkerhet på overordnet nivå.

Investeringsprosjekter

En stilling hos rådmannen med ansvar for utvalgte byggeprosjekter.

Mål for fireårsperioden

- Å løfte organisasjonen Gran kommune slik at vi kan følge den digitale utviklingen som skjer i offentlig sektor. God styring med økonomien gjennom gode rapporteringsrutiner.
- Informasjon fra kommunen til innbyggerne skal være nyttig, lett å forstå og lett å finne.
- Forenkling av rutiner og arbeidsmåter for personalforvaltning.
- Øke nærværet i hele organisasjonen til minimum 95 %.

Mål/prioritet for budsjettåret

- 1: Virksomhetene holder sine budsjetter – dvs
 - Totalbudsjettet holdes
 - Eget (Rådmannens ledelse og stab samt Fellestjenester) holdes
 - Variasjoner i mindre virksomheter tillatt, men må gå i 0 totalt
- 2: Gode tjenester og godt omdømme
 - Blant de 100 beste på kommunebarometeret
- 3: Rettidig og korrekt rapportering mot budsjett
 - 1. tertial rapporteres i KSTs junimøte
 - 2. tertial rapporteres i KSTs oktobermøte
 - Månedsslutt rapporteres til neste måneds FSK-møte
- 4: Korrekt, nøytral, rettidig saksframstilling
 - Sikre at alle relevante opplysninger (tall og fakta) kommer fram
- 5: Sørge for at kommunens dokumenter er lesbare og forståelige
 - Sakspapirer
 - Nettsider
 - Informasjon til publikum
- 6: Utvikle organisasjonen
 - 80 % 'Tilfreds' eller 'Svært tilfreds' på ansattundersøkelse
 - Totalt 93 % nærvær i hele organisasjonen
 - 97 % nærvær i egen del av organisasjonen (Stab og ledelse)

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	33 588	30 174	33 998	34 008	32 836	32 536
Brutto driftsinntekter	-4 867	-1 551	-2 533	-2 533	-2 533	-2 533
Netto drift	28 721	28 623	31 465	31 475	30 303	30 003

Endringer i ramma fremkommer slik:

2016 2017 2018 2019

Framskrivning

Utgifter

Harmonisering utgift/inntekt 2015	1 640	1 640	1 640	1 640
Harmonisering utgift/inntekt 2016	-719	-719	-719	-719
Intern justering fra 3.2 til 1.0	707	707	707	707
Medarbeiderundersøkelse	-200		-200	
Lønnsvekst kap 4 u/pensj/arb	183	183	183	183
Lønnsvekst kap 4 pensj/arb	45	45	45	45
Lønnsvekst kap 3 og 5 - full komp	173	173	173	173
E-handel	-20	-20	-25	-25
Seniorpolitiske tiltak	-31	-31	-31	-31
Prisvekst	285	285	285	285
Innsynsløsning		-190	-190	-190
Ehandelsløsning - Årlig lisenser	62	62	62	62
Sum	2 125	2 135	1 930	2 130

Inntekter

Harmonisering utgift/inntekt 2015	-1 640	-1 640	-1 640	-1 640
Harmonisering utgift/inntekt 2016	719	719	719	719
Prisvekst	-61	-61	-61	-61
Sum	-982	-982	-982	-982

Nye tiltak

Utgifter

Reduksjon driftsbudsjett (-450 i 2015)	300	300	300	300
Konsolidering av oppgaver	-	-500	-1 000	-1 500
IKT innsynsløsninger, mer selvbetjening, digitalt førstevalg		500	500	500
Digitalisering av tjenester og selvbetjeningsløsninger / Digitalt	300	300	300	300
Generell rammereduksjon 2016	-82	-82	-82	-82
Styrket beredskap og informasjonsikkerhet	714	714	714	714
Utvikling/inovasjon	467	467	-	-
Sum	1 699	1 699	732	232

Inntekter

Sum	-	-	-	-
------------	----------	----------	----------	----------

FELLESTJENESTER

Beskrivelse av virksomheten

Budsjettområdet omfatter fellesutgifter som: Avsetninger til ansattes pensjonspremie, ufordelt lønnsvekst for kommende lønnsoppgjør, strømudgifter for hele kommunen, samt utgifter til Hadeland skatteoppkreverkontor som driftes av Lunner kommune. I tillegg er overføringer til Gran kirkelige fellesråd og andre næringsformål flyttet hit. Midler til kommunens lærlingeordning og tillitsmannsordningen er lagt her.

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	55 276	63 487	63 045	62 283	61 163	60 883
Brutto driftsinntekter	-4 484	-2 989	-3 562	-3 562	-3 562	-3 562
Netto drift	50 792	60 498	59 483	58 721	57 601	57 321

Endringer i ramma fremkommer slik:

Framskrivning

Utgifter

	2016	2017	2018	2019
Prisvekst	307	307	307	307
Kap 4 gitt til VO kr 6 483 tatt ut her	-6 483	-6 483	-6 483	-6 483
Kap 4 arb/pensj til VO kr 1 589' tatt ut her	-1 589	-1 589	-1 589	-1 589
Kap 3 og 5 til VO - full komp kr 1 210'	-1 210	-1 210	-1 210	-1 210
Lønnsvekst overheng/glidning 2015	4 270	4 270	4 270	4 270
For lite avsatt lønnsoppgjør i 2015	658	658	658	658
Lønnsvekst lønnsoppgjøret 2016 (1,9% av 2,7%)	9 035	9 035	9 035	9 035
Pensjon/premieavik (31 135' i 2015)	-6 120	-2 500	-3 120	-3 250
Lønnsvekst kap 4 u/pensj/arb	25	25	25	25
Lønnsvekst kap 4 pensj/arb	6	6	6	6
Støtte til kremasjon, Gran kirkelige fellesråd	91	91	91	91
Ehandel/rammeavtaler innsparingseffekt (fordelt til områdene				
Fsk 70/14 Seniorpolitiske tiltak	-100	-100	-100	-100
Seniorpolitiske fordelt områdene (700 fra 2015)	800	800	800	800
Sum	207	3 827	3 207	3 077

Inntekter

Kompensasjon for internkostnader tomtsalg i Mohagen sør	-	-	-	-
Prisvekst	-56	-56	-56	-56
Sum	-573	-573	-573	-573

Nye tiltak

Utgifter

Innsparing strøm - gatelysprosjektet		-600	-600	-600
Konsolidere tjenester/lederstruktur	-	-500	-1 000	-1 500
Videreføre 'Generell rammereduksjon' fra 2015 vedtak	-2 187	-2 187	-2 187	-2 187
Utarbeide ny klimaplan	300			
Flere lærlingeplasser	135	135	135	135
Controller-ansvar ivaretas av virksomhetene innenfor egne rammer		-750	-750	-750
Sommerprosjekt: Registrere tilstan i Vigga-vassdraget i fht	100	-	-	-
Språkpraksisplasser i kommunale virksomheter, for	-200	-200	-200	-200
Bjønneroa kulturbygg (Brannsikring fordeles over 2016-2019)	250	250	250	250
Innsparing strøm/fyring EPC-prosjekter	-200	-1 632	-1 632	-1 632
Reguleringsplan Ål kirkegård	700			
Reguleringsplan Bjønneroa kirkegård				350
Skatteoppkreveren	253	253	253	253
Økning driftstilskudd Gran kirkelige fellesråd	200	200	200	200
Sum	-649	-5 031	-5 531	-5 681

Inntekter

Sum	-	-	-	-
------------	----------	----------	----------	----------

GRUNNSKOLE

Beskrivelse av virksomheten

Virksomheten grunnskole har 9 barneskoler og 1 kombinert barne- og ungdomsskole. Elevtallet ved disse skolene er inneværende skoleår mellom 47 og 202 elever. Antallet årsverk pedagoger varierer fra 6,5 til 22. Det er skolefritidsordning ved alle skolene med barnetrinn.

Det er to rene ungdomsskoler som inneværende skoleår har hhv. 236 og 263 elever. Begge ungdomsskolene har ca. 28 årsverk pedagog.

Ved Jaren skole og Brandbu ungdomsskole er det innføringsklasser for hhv. 2.-7. trinn og 8.-10. trinn. Innføringsklassene er for minoritetsspråklige elever uten, eller med svært begrensede norskkunnskaper. Loven gir tillatelse til at elevene går i innføringsklassen i inntil to år. De fleste elevene har blitt tilbakeført til sin nærskole etter et skoleår, og får særskilt norskopplæring videre der.

Gran kommune har stadig elever som har behov for alternative opplæringsarenaer. Inneværende skoleår har vi egne ansatte som gir opplæringstilbud til ulike elevgrupper på to gårder. I tillegg kjøpes tjenester fra ulike tilbydere ut fra behov.

Skolene har en sentral plass som arena for ulike idretts- og kulturaktiviteter, og som samlingspunkt for folk i nærmiljøet, spesielt på enkeltdager som 17. mai.

Mål for fireårsperioden

Ved overgang til neste klassetrinn har elevene et kunnskaps- og ferdighetsnivå som gjør dem godt forberedt på kravene de møter, og elevene er motiverte for videre læring og skolegang.

- Skole skal forsterke tidlig innsats gjennom å øke kompetansen og forbedre systemarbeidet i samarbeid med virksomhetene barn og familie og barnehage.
- Skolen skal gi alle elever en trygg, inkluderende og forutsigbar skolehverdag med opplæring tilpasset deres forutsetninger og behov i et fellesskap med andre.
- Skolen skal bidra til å fremme elevenes fysiske og psykiske helse, trygghet, trivsel og læring.
- Skolen skal bidra til at elevene får en mobbefri hverdag (null-toleranse for mobbing).

Mål/prioritet for budsjettåret

- 1: Godt læringsutbytte
 - Eksamensresultater likt med/bedre enn landsgjennomsnittet
 - Nasjonale prøver 9. klasse likt med/bedre enn landsgjennomsnittet
 - Nasjonale prøver 8. klasse likt med/bedre enn landsgjennomsnittet
 - Nasjonale prøver 5. klasse: Under 15 % på nivå 1 i regning
 - Nasjonale prøver 5. klasse: Under 20 % på nivå 1 i engelsk
 - Nasjonale prøver 5. klasse: Under 15 % på nivå 1 i lesing
- 2: Godt læringsmiljø
 - Elevundersøkelse 10. klasse: 1,4 eller bedre i mobbing
 - Elevundersøkelse 10. klasse: Bedre enn landsgjennomsnittet i snitt på øvrige indikatorer (Motivasjon, Fysisk læringsmiljø, etc)
 - Elevundersøkelse 7. klasse: 1,2 eller bedre i mobbing
 - Elevundersøkelse 7. klasse: Minst 0,2 bedre enn landsgjennomsnittet på Motivasjon og Fysisk læringsmiljø
 - Elevundersøkelse 7. klasse: Bedre enn landsgjennomsnittet i snitt på øvrige indikatorer

- 3: Holde budsjettet
- 4: Utvikle organisasjonen
 - 80 % 'Tilfreds' eller 'Meget tilfreds' på ansattundersøkelse
 - 95 % nærvær

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	169 492	166 422	169 015	168 652	167 232	167 232
Brutto driftsinntekter	-30 205	-24 000	-25 308	-25 308	-24 408	-24 408
Netto drift	139 287	142 422	143 707	143 344	142 824	142 824
Investering						

Endringer i ramma fremkommer slik:

Framskrivning

Utgifter

	2016	2017	2018	2019
Interne justeringer	125	125	125	125
Satsning på regning og matematikk gitt 2014 og 2015	-150	-300	-300	-300
Effekt Brandbu Barneskole	-1 500	-3 000	-3 000	-3 000
Redusert effekt BBS + økning ramme	1 000	2 000	2 000	2 000
Prisvekst	588	588	588	588
Lønnsvekst kap 4 u/pensj/arb	1 884	1 884	1 884	1 884
Lønnsvekst kap 4 pensj/arb	462	462	462	462
Lønnsvekst kap 3 og 5 - full komp	53	53	53	53
Generell rammereduksjon 2016	-326	-326	-326	-326
E-handel	-150	-150	-170	-170
Seniorpolitiske tiltak	-326	-326	-326	-326
Sum	2 387	1 737	1 717	1 717

Inntekter

Prisvekst	-581	-581	-581	-581
Sum	-1 308	-1 308	-1 308	-1 308

Nye tiltak

Utgifter

Redusert ramme pga PPT og tidlig innsats tiltak			-500	-500
Utviklingsveileder ungd.trinn			-900	-900
Statsbudsjettet - øke timetallet i naturfag med 1 time 5.-7. trinn	206	493	493	493
Sum	206	493	-907	-907

Inntekter

Utviklingsveileder ungd.trinn - statsmidler			900	900
Sum	-	-	900	900

BARNEHAGE

Beskrivelse av virksomheten

Barnehagens samfunnsmandat er å tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Barnehage skal både være en pedagogisk virksomhet og et velferdstilbud for småbarnsforeldre.

Gran kommune har 6 ordinære kommunale barnehager, 1 kommunal familiebarnehage fordelt på 6 hjem og en friluftsavdeling. Det er 6 ordinære private barnehager 3 private familiebarnehager. Totalt 16 barnehager fordelt på 22 ulike steder i kommunen.

- Ansvar for dimensjonering av barnehage tilbudet totalt slik at kommunen oppfyller den lovfestede retten til barnehageplass.
- Ansvar for finansiering av alle barnehager (kommunale og private) den økonomiske rammen på tjenesteområdet barnehage
- Spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn og drift av det spesialpedagogiske team
- Tilsyn og godkjenning av barnehager
- Veiledningsansvar for private barnehager
- Kommunens samarbeid med Fylkesmannen og rapportering på barnehageområdet
- Kompetanseutvikling i alle barnehager
- Vedtaksmyndighet for redusert foreldrebetaling for alle barnehager (kommunale og private)
- Drift av 7 kommunale barnehager

Mål for fireårsperioden

Virksomhetsområde barnehage skal bidra til å fremme god omsorg, læring og lek for barn i kommunen i nært samarbeid med foresatte.

- Barnehage skal bedre de fysiske rammebetingelsene i de kommunale barnehagene ved etablering av ny barnehage og øke vedlikeholdet i de øvrige.
- Barnehage skal forsterke tidlig innsats gjennom å øke kompetansen og forbedre systemarbeidet i samarbeid med virksomhetene barn og familie og skole.
- Barnehage skal arbeide for å øke andelen pedagoger i barnehagene.

Mål/prioritet for budsjettåret

- 1: God kvalitet i barnehagene
 - 90 % av ungene skal trives i Trivselsundersøkelse
 - 90 % av foreldrene skal være «Tilfreds» eller «Svært tilfreds» i trivselsundersøkelse
- 2: Holde budsjettet
- 3: Utvikle organisasjonen
 - 80 % «Tilfreds» eller «Svært tilfreds» i ansattundersøkelse
 - 94 % nærvær
 - Gjennomføre kurs for samtlige ansatte
- 4: Utvikle samarbeid med private barnehager
 - Oppmuntre til at tilsvarende undersøkelser blir gjennomført hos de private
 - Følge opp evt avvik hos private med påbud om tiltak

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	85 590	89 303	90 491	91 691	92 931	92 931
Brutto driftsinntekter	-11 526	-10 159	-10 508	-10 908	-11 158	-11 158
Netto drift	74 064	79 144	79 983	80 783	81 773	81 773

Endringer i ramma fremkommer slik:

Framskrivning

Utgifter

	2016	2017	2018	2019
Lønnsvekst kap 4 u/pensj/arb	603	603	603	603
Lønnsvekst kap 4 pensj/arb	148	148	148	148
Lønnsvekst kap 3 og 5	31	31	31	31
E-handel	-60	-60	-70	-70
Seniorpolitiske tiltak	-14	-14	-14	-14
Bortfall av husleie Moen barnehage		-200	-200	-200
Generell rammereduksjon 2016	-196	-196	-196	-196
Prisvekst	1 271	1 271	1 271	1 271
Sum	1 788	1 588	1 578	1 578

Inntekter

Prisvekst	-244	-244	-244	-244
Sum	-249	-249	-249	-249

Nye tiltak

Utgifter

Nye plasser - barn uten rett til plass				
Reduser bet/flexibelt opptak	500	500	500	500
Ny kommunal barnehage	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Nye plasser - barn med lovfestet rett	600	2 000	3 250	3 250
Endret finansieringsordning tilskudd private barnehager	-700	-700	-700	-700
Sum	-600	800	2 050	2 050

Inntekter

Nye plasser - barn med lovfestet rett	-100	-500	-750	-750
Sum	-100	-500	-750	-750

BARN OG FAMILIE

Beskrivelse av virksomheten

Virksomhet barn og familie består av fem ansvarsområder som alle arbeider med barn og familier og deres nettverk, i tillegg til voksne med ulike utfordringer. Barn og familie skal ut fra virksomhetens ulike oppdrag, arbeide særskilt for fremming, forebygging og tidlig innsats, samt også med behandling og tiltaksarbeid. Virksomheten skal arbeide for utvikling av systematisk og helhetlig arbeid, både på tvers i virksomheten og med samarbeidende virksomheter

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten har ansvar for tiltak etter lov, gir råd og veiledning til barn, barnefamilier og samarbeidsinstanser. Barneverntjenesten iverksetter og følger opp hjelpetiltak (veiledning, støttekontakt, besøkshjem, fritidsaktiviteter) og iverksetter og følger opp omsorgstiltak (fosterhjem, institusjon). Administrasjon av omsorgsvikartjenesten som gir hjelp til barnefamilier med ulike problematikk, ligger på barneverntjenesten. Barneverntjenesten har 12,5 årsverk, fordelt på undersøkelsesteam, tiltaksteam, miljøterapeut, omsorgsvikarer, tilsynsfører og merkantil ressurs.

Helsesøster og jordmortjeneste

Helsesøster og jordmortjeneste arbeider helsefremmende og forebyggende gjennom opplysning og rådgivning (helsestasjon, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom). Jordmor følger gravide gjennom svangerskapet og er ansvarlig for oppfølgingstilbud til alle gravide som er ansatt i Gran kommune («Gravid og i arbeid»). Foreldreveileder gir veiledning til foreldre og ansatte i barnehage og skole. Tjenesten arbeider også med smittevern, miljørettet helsevern og reisevaksinasjon og teller 10,7 årsverk.

Pedagogisk psykologisk tjenesten (PPT)

Pedagogisk psykologisk tjenesten (PPT) er en sakkyndig instans som skal bidra til å sikre den enkeltes rett til opplæring og hjelp ut fra Opplæringsloven, og skal hjelpe skoler og barnehager i arbeidet med kompetanseutvikling og organisering for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særskilte behov. PP-tjenesten skal bidra til at barn, unge og voksne får et helhetlig og samordnet tilbud, bl.a. gjennom utstrakt og systematisk tverrfaglig samarbeid og samarbeid med 2.linjetjenesten, og bistå med veiledning til foresatte/barn og skoler/barnehager. Tjenesten har 6,1 årsverk, fordelt på pp-rådgivere, logopediressurs, musikkterapeut, sekretær og leder.

Psykisk helsetjeneste

Psykisk helsetjeneste er organisert i tre områder: 1) Behandlings- og oppfølgingsteam som tilbyr individuelle samtaler og oppfølging av personer med psykiske lidelser eller personer i vanskelig eller kritiske livssituasjoner, både voksne, barn og unge og deres familier. 2) Haugsbakken som er et botilbud med nærhet til heldøgns bemanning for til sammen 15 beboere. To av leilighetene er beredskapsleiligheter. 3) Dagsenter for psykisk helse, lokalisert på Haugsbakken, som gir tilbud om ulike aktiviteter på dag-kveldstid. Psykisk helsetjeneste organiserer kommunens kriseteam. Psykisk helsetjeneste teller 17,69 årsverk totalt.

Sosialtjenesten NAV Hadeland

Sosialtjenesten NAV Hadeland gir råd og veiledning som bidrar til å forebygge og/eller løse sosiale problemer. Det arbeides målrettet med å få mennesker i arbeid eller aktivitet. Alle statlige virkemidler benyttes for å bidra til å sikre deltakelse i arbeidslivet eller en form for aktivitet. Tjenesten omfatter også rusforebyggende arbeid rettet mot barn og ungdom, samt tiltaksarbeid rettet mot rusavhengige bosatt i kommunen. Det ytes økonomisk sosialhjelp etter lov om sosiale tjenester, og egne økonomirådgivere bistår i krevende økonomi- og gjeldssaker. Gran kommune er vertskommune for sosialtjenesten for Lunner og Gran, som er del av NAV Hadeland. Andelen kommunale årsverk er 16,8, fordelt på 5 team.

Mål for fireårsperioden

- Barneverntjenesten skal gjennom tidlig innsats bidra til at utsatte barn og unge får nødvendig hjelp til rett tid.
- Helsesøster og jordmortjenesten skal bidra til å fremme psykisk og fysisk helse og forebygge sykdommer og skader hos barn, unge og gravide.
- NAV Hadeland skal arbeide for å bidra til at flere kommer i arbeid eller aktivitet. 60 % av arbeidssøkere kommer i arbeid.
- PP-tjenesten skal gjennom tidlig innsats bidra til at flere barn fullfører skolegangen, uten behov for spesialundervisning.
- Psykisk helsetjeneste skal forebygge psykiske lidelser, samt behandle og forebygge forverring av eksisterende sykdom.

Mål/prioritet for budsjettåret

Felles for hele tjenesten

- 1: Nærvær 95 %
- 2: Holde samlet budsjett

Psykisk helsetjeneste

- 1: Samarbeid med NAV for å få folk i arbeid:
 - Antall personer med psykisk lidelse i arbeid minst 6

Sosialtjenesten (NAV)

- 1: Flere i arbeid:
 - Antall arbeidssøkere hos NAV i jobb innen 6 md: Minst 60 %
- 2: Sikre rett tjeneste og stønad til rett tid
 - Antall klager med omgjøring: Under 10 %

Barnevern

- 1: Sikre barn rett hjelp til rett tid
 - Gjennomført saksbehandling og tiltak innen 3 mnd
 - Antall barn med tiltaksplan: Minst 98 %
 - Antall tiltaksplaner med evaluering hver 3 mnd: Minst 90 %
- 2: Gjennomføre kompetanseutvikling
 - Kursdager (kvalifiserte kurs, samlinger og planlegging); Snitt minst 20
- 3: Spre kunnskap/kompetanse til skoler, barnehager

PPT

- 1: Rask og god behandling i PPT
 - 96 % innen 1 mnd – 98 % innen 2 mnd – 100 % innen 3 mnd (Forutsatt full bemanning)

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	84 324	84 026	86 357	86 677	85 772	85 472
Brutto driftsinntekter	-24 398	-20 646	-19 854	-19 854	-19 854	-19 854
Netto drift	59 926	63 380	66 503	66 823	65 918	65 618

Endringer i ramma fremkommer slik:

Framskriving

Utgifter

Interne justeringer	-1 825	-1 825	-1 825	-1 825
Harmonisering utgift/inntekt 2015	-1 507	-1 507	-1 507	-1 507
Harmonisering utgift/inntekt 2016	220	220	220	220

Helsesøster:

Flyktningmidler 2015	-395	-395	-395	-395
Flyktningmidler 2016	395	395	395	395
Statsbudsjett - satsing skolehelse/helsestasjon	849	999	999	999

NAV Hadeland:

Flyktningmidler fra 5.0	600	600	600	600
Økt ramme sosialhjelp	1 400	1 400	1 400	1 400
"En meningsfull hverdag" kst 93/13 og 126/13		-80	-180	-180
Statsbudsjettet - satsing rus	250	500	500	500

Barnevern:

Lønnsvekst kap 4 u/pensj/arb	539	539	539	539
Lønnsvekst kap 4 pensj/arb	132	132	132	132
Lønnsvekst kap 3 og 5	92	92	92	92
E-handel	-25	-25	-30	-30
Seniorpolitiske tiltak	-47	-47	-47	-47
Prisvekst	1 016	1 016	1 016	1 016
Generell rammereduksjon 2016	-163	-163	-163	-163

Sum	1 531	1 851	1 746	1 746
------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Inntekter

Interne justeringer				
Harmonisering utgift/inntekt 2015	1 507	1 507	1 507	1 507
Harmonisering utgift/inntekt 2016	-220	-220	-220	-220
Prisvekst	-495	-495	-495	-495
Sum	792	792	792	792

Nye tiltak

Utgifter

PPT styrkes med 1 stilling 300` innarb i 2015	300	300	-	-300
Trygg oppvekst- ambulerende tverrfaglig innsatsteam – delvis :	500	500	-	-
Sum	800	800	-	-300

Inntekter

Sum	-	-	-	-
------------	----------	----------	----------	----------

HELSE OG OMSORG

Beskrivelse av virksomheten

Innenfor tjenesteområdene i helse og omsorg har det over tid vokst fram et behov for å tilpasse organiseringen til og i større grad møte de krav og forventninger som stilles til kommunen som tjenesteyter på en bedre måte. I hovedsak dreier det seg om en omfordeling mellom institusjonstjenesten og hjemmetjenesten, med en inndeling etter tjenesteområdene. Det opprettes og en egen seksjon for fellestjenester som utgår fra husøkonomavdelingen.

Helse og omsorg har fra 1.9. gjort en omfordeling av oppgave – og ansvarsområder på seksjonsledernivå etter følgende inndeling

Seksjon for institusjonstjenester

Helse- og omsorgssentrene Marka og Skjervum har til sammen seks avdelinger med totalt 127 plasser. Sykehjemsavdelingene er delt inn etter ulike tjenestetilbud; 79 langtidsplasser, 25 demensplasser, 23 korttids- og avlastningsplasser og tre plasser for kommunalt akutt døgnopphold (KAD), hvorav den ene selges til Lunner.

Totalt jobber det ca 121 årsverk ved helse- og omsorgssentrene.

Seksjon for hjemmetjenester

Hjemmetjenesten i Gran består av tre distrikt: Bjønneroa, Brandbu og Gran, samt dagsenter for eldre. Til sammen er det ca. 64 årsverk og pr. 01.09.2015 er det ca. 500 personer som mottar bistand. Hjemmetjenesten yter tjenester i vidt omfang fra trygghetsalarm, praktisk bistand til omfattende pleie- og omsorgstjenester.

Seksjon for tilrettelagte tjenester

- 12 tjenestesteder
- Ca 100 brukere i bolig, «satellitt» og avlastning. - Dagsenter og avlastning - Til sammen ca. 120 årsverk pluss oppdragskontrakter

Tilrettelagte tjenester yter tjenester overfor psykisk utviklingshemmede, ervervede skader og overfor de med behov for tilrettelegging for å mestre hverdagen.

Seksjon for ergo – og fysioterapi og legetjenesten

- Ergo- og fysioterapi -11,73 årsverk - Kommunale legetjenester -5,57 årsverk
- Innsatsteam - 3 årsverk

Herunder gis det ergo- og fysioterapitjenester for barn, voksne og eldre. Innsatsteamet er svært viktig i pasientoverføring mellom sykehus/ sykehjem og hjem. Kommunale legetjenester ved sykehjem, helsestasjon og ved legevakt hører til i denne enheten.

Seksjon for fellestjenester

Fellestjenesten er en nyopprettet seksjon i helse og omsorg som består av merkantile tjenester, kjøkken og husøkonomavdeling med barrierevaskeri og innkjøp. Seksjonen yter ulike servicefunksjoner overfor hele virksomheten.

Antall årsverk ca. 19.

Merkantil tjeneste har stor variasjon i arbeidsoppgaver rettet mot alle avdelinger i helse og omsorg. Sekretær/konsulent har arbeidsoppgaver innen saksbehandling og støttefunksjoner.

Seksjonen har 2 kjøkken og produserer alle måltider til pasienter på helse- og omsorgssentrene. I tillegg får dagbrukere og hjemmeboende i Gran kommune, mat servert eller levert fra kjøkkenet. Kjøkkentjenesten har også ansvar for produksjon til ansattkantiner og møter.

Barrierevaskeriet er et moderne vaskeri som ivaretar de hygieniske prinsipper med ren og uren side. Tekstiler til pasienter på helse- og omsorgssentrene blir behandlet i vaskeriet. Det tilbys vask av tøy for hjemmeboende. I tillegg besørger barrierevaskeriet vask av arbeidstøy, sengetøy, frotté og øvrige tekstiler.

Husøkonomavdeling har ansvar for møbler, tekstiler, øvrig inventar og utstyr, samt innkjøp, lager og logistikk. I tillegg er avdelingen samarbeidspartner innen ombygging, nybygg etc.

Tildelingsenheten:

Tildelingsenheten er direkte underordnet helse- og omsorgssjefen. Tildelingsenheten saksbehandler og tildeler disse tjenestene: Omsorgslønn, trygghetsalarm, praktisk bistand, vask av tøy, helsetjenester i hjemmet, brukerstyrt personlig assistanse, dagtilbud, psykisk helsetjeneste, avlastning, støttekontakt, individuell plan og opphold i institusjon. Kreftkoordinator er organisert under tildelingsenheten, og har sitt virke ut i hele kommunen. Tildelingsenheten er kommunens koordinerende enhet for habilitering - og rehabilitering.

Mål for fireårsperioden:

Tilrettelegge for at den enkelte bruker kan opprettholde sin egenomsorgsevne og selvstendighet så langt det er mulig

- Trygge og sikre tjenester som ivaretar omfattende og sammensatte behov hos tjenestemottakere.
- Kompetanseheving og aktiv handling for tidlig innsats og forebygging.
- Tidlig innsats gjennom tverrfaglig samarbeid på tvers av virksomhetene, for best mulig ressursutnyttelse i et forebyggingsperspektiv.
- Utforske muligheter for utvikling av helse- og omsorgstjenestene gjennom bruk av teknologi.
- Øke medarbeidernes kompetanse i forhold til fornyelse og innovasjon, med vekt på endringsledelse for alle ledere.

Mål/prioritet for budsjettåret

- 1: Nærvær minst 93 %
- 2: Holde budsjettet
- 3: Sikre riktig oppfølging og tildeling av omsorg
 - Alle brukere får hjelp på riktig plassering i «omsorgstrapp»
 - Antall klager som får medhold: Under 5 %
 - Plass bedre enn 250 på Kommunebarometeret
- 4: Innføre omsorgsteknologi:
 - Antall brukere med teknologi ut over trygghetsalarm: Minst 10

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	344 064	310 829	313 526	310 526	306 976	303 976
Brutto driftsinntekter	-95 335	-82 065	-79 725	-81 725	-81 725	-81 725
Netto drift	248 729	228 764	233 801	228 801	225 251	222 251

Endringer i ramma fremkommer slik:

Framskriving

Utgifter

	2016	2017	2018	2019
Interne justeringer	1 700	1 700	1 700	1 700
Redusert antall vertskommunebrukere	-793	-793	-793	-793
Avvikling av 4 kjøpte plasser	-1 050	-1 050	-1 050	-1 050
Lønnsvekst kap 4 u/pensj/arb	2 482	2 482	2 482	2 482
Lønnsvekst kap 4 pensj/arb	609	609	609	609
Lønnsvekst kap 3 og 5	99	99	99	99
E-handel	-80	-80	-130	-130
Seniorpolitiske tiltak	-177	-177	-177	-177
Generell rammereduksjon 2016	-588	-588	-588	-588
PILOTen Hadeland + effektivisering/utvikling drift		-2 000	-4 000	-6 000
Prisvekst	1 754	1 754	1 754	1 754
Sum	3 829	1 829	-221	-2 221

Inntekter

Øhjelps plasser (KAD) inn i ramme fra 2016 (2 plasser)	3 464	3 464	3 464	3 464
Prisvekst	-1 851	-1 851	-1 851	-1 851
Sum	1 740	1 740	1 740	1 740

Nye tiltak

Utgifter

Reduksjon driftsbudsjett	-350	-350	-350	-350
Gradvis bedring av nærvær i hht mål	-1 000	-2 000	-3 000	-4 000
Kreftkoordinator	225	225	225	225
Intern justering fra 3.2 til 1.0	-707	-707	-707	-707
Trygg hjemme – rådgivningstjeneste 65+, hverdagsmestring,	500	500	-	-
Fag- og kvalitetsutvikler i helse og omsorg	200	200	200	200
Sum	-1 132	-2 132	-3 632	-4 632

Inntekter

Merinntekt ressurskrevende ifht regnskap 2014/budsjett 2015	-3 300	-3 300	-3 300	-3 300
Inntektsbortfall tvistesak.	3 000	1 000	1 000	1 000
Inntektsbortfall opphold institusjon (fjerne dobbeltrom/kjøpte pl.	900	900	900	900
Sum	600	-1 400	-1 400	-1 400

SAMFUNNSUTVIKLING

Beskrivelse av virksomheten

Samfunnsutvikling samler oppgavene for overordna planlegging, folkehelse, arealforvaltning og landbruksforvaltning i samme virksomhet. Samfunnsutvikling har følgende fagavdelinger og oppgaver:

Arealforvaltning Oppmåling 3,5 årsverk Plan 2,5 årsverk Byggesak 3,5 årsverk

Saksbehandling av oppmåling-, fradeling- og byggesaker

Kartdatabaser og eiendomsinformasjon, GIS

Behandling av innsendte planforslag, utarbeiding av egne plansaker og kommuneplanens arealdel.

Rådgivning og veiledning i arealplansaker og byggesaker

Tilsyn og ulovlighetsoppfølging

Eiendomsskatt

Rådgivning; 6 årsverk (inkl. kommuneoverlege og kommunepsykolog)

Stedsutvikling, etablererkurs, Hadeland næringshage, sekretariat for Randsfjordforbundet.

eierskapspolitikk, Stor-Oslo nord samarbeidet, bedriftskontakt, folkehelseforum,

folkehelsekartlegging, trafiksikkerhetsutvalg, beredskap, universell utforming, miljørettet helsevern,

sykehjemslegefunksjon og kommunepsykolog, kommunereform, overordnet planarbeid m.m.

Landbrukskontoret for Hadeland 8,3 årsverk

Landbrukstilskudd

- Rådgivning, søknadsbehandling og kontroll

Jordlovsaker og konsesjonssaker

- Tiltak i landbruket
- Fradelinger

Bygdeutviklingsmidler (tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer)

Smil - midler (spesielle miljøtiltak i landbruket)

NMSK (nærings og miljøtiltak i skogbruket)

Skogbruksfond

Skogsveger

Biologisk mangfold

Viltforvaltning

Landbruksfaglig veiledning

Mål for fireårsperioden

God livskvalitet for innbyggerne i Gran gjennom en bærekraftig utvikling innen folkehelse og arealbruk, og forsvarlig kvalitet på fysiske tiltak.

- Utvikle sterke sentrumsområder i Gran og Brandbu med enhetlige krav for kvaliteter i det felles uterom, og tilstrekkelige arealer for etablering av nye virksomheter og bygg.
- Bidra til positiv stedsutvikling i samarbeid med lokale initiativ og ut fra stedlige forutsetninger
- Utarbeide en plan for boligbygging og klargjøre tilstrekkelige næringsarealer for utbygging
- Bidra til bærekraftig utnyttelse av landbrukets ressursgrunnlag til beste for landbruket og Hadelands befolkning.

Mål/prioritet for budsjettåret

- 1: Holde budsjettene
- 2: Gode og motiverte medarbeidere
 - 80 % 'Tilfreds' eller 'Svært tilfreds' på ansattundersøkelse
 - 95 % nærvær
- 3: Gjennomføre saksbehandling innen lovpålagt tid
 - Gjennomsnitt ett-trinns byggesaker: 21 dager
 - Gjennomsnitt fradeling: 84 dager
 - Gjennomsnitt rammesøknader: 84 dager
 - Private reguleringsforslag fremmet til behandling innen 84 dager
- 4: God og velvillig bistand til søkere
 - Ved alle enkle mangler i søknad kontaktes søker og gis mulighet til å rette
 - Antall klagesaker: Under 10 %

Landbruk

- 1: Sikre biologisk mangfold
 - Lokalteter av prioriterte arter minst like mange ved årets utgang
 - Lokalteter av prioriterte biotoper minst like mange ved årets utgang
- 2: Redusere forurensning fra landbruk ved inspeksjon
 - Minst 10 kontroller av kveer, gjødsellagre etc
- 3: Antall prosjekter innen BU-ordningen opprettholdes:
 - Minst 6 søknader til Innovasjon Norge innen Tradisjonelt landbruk
 - Minst 2 søknader til Innovasjon Norge innen tilleggsnæringer
- 4: Holde budsjett

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	22 521	25 528	23 177	23 027	22 627	22 177
Brutto driftsinntekter	-9 846	-11 476	-9 474	-9 474	-9 474	-9 474
Netto drift	12 675	14 052	13 703	13 553	13 153	12 703

Endringer i ramma fremkommer slik:

Framskriving

Utgifter

	2016	2017	2018	2019
GeoData drift	-50	-	-50	-
GeoData drift - vertskommune	400	400	400	400
Matrikkelprosjektet utgår	-600	-600	-600	-600
Sentrumsprosjekt for Gran sentrum	-200	-200	-200	-200
Lønnsvekst kap 4 u/pensj/arb	26	26	26	26
Lønnsvekst kap 4 pensj/arb	6	6	6	6
Lønnsvekst kap 3 og 5	505	505	505	505
E-handel	-15	-15	-15	-15
Seniorpolitiske tiltak	-88	-88	-88	-88
Generell rammereduksjon 2016	-65	-65	-65	-65
Prisvekst	138	138	138	138
Områdereguleringsplan for Lygna skisenter gitt i 2015	-250	-250	-250	-250
Sum	-1 501	-1 451	-1 501	-1 451

Inntekter

Prisvekst	-256	-256	-256	-256
Sentrumsprosjekt for Gran sentrum	200	200	200	200
Sum	1 252	1 252	1 252	1 252

Nye tiltak

Utgifter

Forenkling og konsolidering av oppgaver	0	0	0	0
Trenger ikke kreve inn eiendomsskatt mer				-500
Oppfølging av Stedsanalysen for Gran sentrum endring av KDP	-	-200	-200	-200
Oppfølging av stedsutviklingsprosjekt for Brandbu 2015	-900	-900	-900	-900
Kst 108/14 Økt tilskudd reiseliv, kommunal andel	50	50	-100	-100
Driftstilskudd Hadelandshagen	-	-	-200	-200
Sum	-850	-1 050	-1 400	-1 900

Inntekter

Tilskudd til stedutviklingsprosjekt Brandbu	450	450	450	450
Nedjustering av budsjettramme for gebyrer oppmåling og plan,	300	300	300	300
Sum	750	750	750	750

TEKNISK

Beskrivelse av virksomheten

Samferdsel og Park

- Drift og vedlikehold av ca. 170 km kommunal veg
- Trafikksikkerhetstiltak
- Ca. 2000 gatelyspunkt
- Drift av 100.000 m2 plener, 3000 trær og 8 km turstier
- 10 årsverk

Vann og avløp

- Leverer vann til 3600 og mottar avløp fra 3200 abonnenter
- 4 vannverk (pluss vann fra interkommunalt vannverk)
- 350 km rør i bakken
- 2700 abonnenter med privat avløp
- Prosjektering og byggeledelse
- 15,8 årsverk

Eiendom

- Administrasjon, drift (vaktmestere) boligkontor og renhold
- 30 formålsbygg (noen av disse har flere bygninger)
- Ca. 180 boenheter
- Tilsvare ca. 90.000 m2
- 57,3 årsverk

Brann og redning

- Interkommunal virksomhet
- Beredskap knyttet til brann og ulykker
- 4 brannstasjoner
- Forebyggende arbeid, herunder feiing og branntilsyn
- 11,4 årsverk (11 heltid og 35 deltidsansatte)

Mål for fireårsperioden

Trygg og stabil kommunal infrastruktur og en tjenlig kommunal bygningsmasse.

- Redusere omfanget av kommunal bygningsmasse gjennom avhending av uhensiktsmessige bygg.
- Ha en sikker effektiv vannforsyning med godt vann og nok vann til alle
- Ha spesielt fokus på forebyggende arbeid og tilsyn innenfor områder som er risikoutsatt i forhold til brannskader

Mål/prioritet for budsjettåret

Felles

- 1: Holde budsjettene
- 2: Gode og motiverte medarbeidere
 - 80 % 'Tilfreds' eller 'Svært tilfreds' på ansattundersøkelse
 - 95 % nærvær

Samferdsel, parkdrift

- 1: Oppdatere Kommunedelplan veg med prioriterte/tidsatte tiltak
- 2: Tidsatte tiltak gjennomført i henhold til plan
(Gang/sykkelvei; asfaltering; oppgradering)

Vann/Avløp/Renovasjon

- 1: Gjennomføre vedtatte tiltak i hht plan
- 2: Lokalisere og utbedre brudd og lekkasjer
 - Målbart tap < 38 %

Brann og redning

- 1: Antall branner med skade over 500.000: Mindre enn eller lik 4
- 2: God opplæring av mannskaper
 - Alle deltar i minst 1 brannøvelse pr år

Eiendom

- 1: Godt vedlikehold på alle kommunale bygg
 - Bedre enn 70 % godkjent iflg NS Insta 800
 - Redusert antall pålegg fra 2015
- 2: Gode prosjektestimater og prosjektstyring
 - Estimer av prosjektkostnader skal stemme med resultatet
 - Prosjekter skal gjennomføres innafor vedtatt tids- og kostnadsramme

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	92 458	93 475	97 200	98 831	98 888	99 912
Brutto driftsinntekter	-67 792	-65 075	-70 124	-71 387	-71 484	-74 138
Netto drift	24 666	28 400	27 076	27 444	27 404	25 774

Endringer i ramma fremkommer slik:

2016 2017 2018 2019

Framskrivning

Utgifter

Interne justeringer

Lønnsvekst kap 4 u/pensj/arb	550	550	550	550
Lønnsvekst kap 4 pensj/arb	135	135	135	135
Lønnsvekst kap 3 og 5	206	206	206	206
E-handel	-25	-25	-30	-30
Seniorpolitiske tiltak	-99	-99	-99	-99
Driftskonsekvenser Brandbu barneskole	-150	-325	-325	-325
Driftskonsekvenser Fagerlund Barnehage	200	800	800	800
Driftskonsekvenser Bjørklund Barnehage	80	190	190	190
Generell rammereduksjon 2016	-98	-98	-98	-98
Redusert aktivitet bygg - konsolidering oppgaver	-	-	-	-
Prisvekst	1 058	1 058	1 058	1 058
Sum	1 857	2 392	2 387	2 387

Inntekter

Økt inntekt fra Vann og avløp (Sjølffinansierende tjenester)

Økt inntekt fra Vann og avløp (Sjølffinansierende tjenester)	-	-	-	-
Prisvekst	-1 660	-1 660	-1 660	-1 660
Sum	-1 660	-1 660	-1 660	-1 660

Nye tiltak

Utgifter

Markadompa (P 984)	228	912	912	912
Boligplan Brandbu (Skogskoleområde PP 006)	-	-	-	456
Gjennomgang eiendomsmasseprosjekt gitt i 2015	-500	-500	-500	-500
Drift EPC		220	220	220
Høydeberedskap/liftbil (PP 046)		15	15	15
Gran sentrum - parkering/beplantning (P 913)		40	40	40
Gran sentrum - gang/sykkelveg etc (P914)	-	25	25	25
Grønne tiltak - korresponderende buss/tog, bedre informasjon etc	50	50	50	50
Utvikling Mohagen sør (P 916)	-	20	20	70
Trafikksikring (P 918)	20	25	30	35
Gran sentrum - Torg (P 860)	50	50	50	50
Boligplan - anskaffelse av leiligheter (P994)	-	57	114	171
Boligplan - utleieboligere rusomsorg (PP 023)	-	-	-	456
Gangvegstruktur Brandbu barneskole (PP 031)	20	50	50	50
Utskifting av gamle ledninger, drift	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum	1 868	2 964	3 026	4 050

Inntekter

Markadompa (P 984)	-389	-1 555	-1 555	-1 555
Boligplan Brandbu (Skogskoleområde PP 006)				-778
Boligplan - anskaffelse av leiligheter (P994)		-97	-194	-292
Boligplan - utleieboligere rusomsorg (PP 023)				-778
Gebyrøkning ut over prisstigningen pga. ledningsfornyelse	-1 000	-2 000	-3 000	-3 000
Inntektsføring fra fond	-1 000	-	1 000	-
F-sak 27/15 Gebyrregulativ - vann og avløp	-800	-800	-800	-800
F-sak 28/15 Gebyrregulativ - feiing	-200	-200	-200	-200
Sum	-3 389	-4 652	-4 749	-7 403

KULTUR

Beskrivelse av virksomheten

Virksomheten kultur, omfatter kulturfaglige tjenester, flyktningtjenesten og voksenopplæringen i Gran og Lunner kommuner i henhold til gjeldende interkommunale avtaler.

Virksomhetene omfatter 29,6 årsverk – 65 stillinger (inkl. Lunner). Flyktningtjenesten og Voksenopplæringen er ikke medregnet, da Lunner er vertskommune for disse tjenestene.

Kulturskolen

Kulturskolen gir både sentralisert og desentralisert variert opplæring i aldersgruppen 0–19 år. Administrasjonen, lærerarbeidsplasser og deler av undervisning er lagt til Granvang. Det selges tjenester og undervisning til Lunner kommune. Kulturskolen selger også tjenester til lag og foreninger som korps og teatergrupper.

Gran bibliotek

Gran bibliotek er kommunens folkebibliotek og ble fra høsten 2012 samlokalisert med skolebiblioteket til Hadeland videregående skole. Gran bibliotek består av to enheter: Gran hovedbibliotek og Brandbu filial.

Kulturkontoret for Lunner og Gran

Kultur og fritid

Kultur Hadeland Kultursal, ungdomsarenaen i Brandbu og tiltakene rettet mot barn/unge gjennom høst- og vinterfestivaler og Aktiv sommer. Samarbeider med og støtter det frivillige kulturlivet gjennom tilskudd, driftsavtaler, markedsføring, arrangementsutvikling, utleie av lokaler og fritid organiserer og drifter kommunale kultur- og fritidstilbud som Brandbu Kino, og utstyr.

Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv har ansvaret for den daglige driften og vedlikeholdet av de kommunale idrettsanleggene, badeplasser, folkebadordningen mv. Plan- og tiltaksarbeid innenfor idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, samarbeid med og støtte av det frivillige idrettslivet gjennom tilskudd og driftsavtaler, formidling av spillemidler og samarbeid med idrettsrådene.

Kulturminner og kulturmiljøer

Kulturminner og kulturmiljøer har ansvaret for kulturminner generelt samt bl.a. Pilegrimsleden, Prestegårdshagen, Klokkelåven, Granavollen med Kommunehuset/staller, byggeskikkprisen mv.

Flyktningtjenesten for Gran og Lunner

Flyktningtjenesten for Gran og Lunner har ansvar for oppfølging og gjennomføring av integreringsprogrammet for flyktninger som bosettes i Gran og Lunner. Flyktningtjenesten er et interkommunalt samarbeid med Lunner kommune som vertskommune. Den lokale tverrfaglige koordineringen skjer via Tverrfaglig flyktningeforum hvor aktuelle virksomheter og fagmiljøer deltar.

Voksenopplæringen

Voksenopplæringen har ansvar for grunnskoleopplæring og spesialundervisning på grunnskolens område til voksne som etter sakkyndig vurdering har slikt behov. Voksenopplæringen har også ansvaret for å sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for minoritetsspråklige voksne personer. Voksenopplæringen er et interkommunalt samarbeid med Lunner kommune som vertskommune. Det samarbeides også med OPUS Hadeland.

Mål for fireårsperioden

Gran kommune skal ha et variert kultur- og fritidstilbud som bidrar til et meningsfullt liv for innbyggere i Gran

- Hadeland kulturskole skal være en møteplass der elever gjennom læring, opplevelse og deltakelse får kunnskap, ferdigheter og holdninger innen ulike kulturuttrykk.
- Gran bibliotek skal være en læringsarena og et kultur- og kunnskapssenter i lokalsamfunnet.
- Gran kommune skal øke den fysiske aktiviteten i befolkningen ved å tilrettelegge for gode idrettsanlegg og områder for fysisk aktivitet.
- Personer som har utfordringer med videreutdanning eller arbeidsliv på grunn av manglende grunnskoleutdanning skal få et tilbud i voksenopplæringen. Minst 75 % av fremmedspråklige elever skal bestå minimum nivå A2 ved avsluttende eksamen.
- Flyktninger får arbeid og deltar aktivt i samfunnslivet etter endt integreringsperiode. Minst 75 % av barn i grunnskolealder skal delta i organiserte fritidsaktiviteter.

Mål/prioritet for budsjettåret

Kultur

- 1: Bibliotekene skal opprettholde aktiviteten fra 2015:
 - Minst like mange utlån
 - Minst like mange besøkende som 2015 (100.000)
 - Minst like mange arrangement (>17)
 - Antall skoleklasser: >12
- 2: Kulturskolen skal gi tilbud som er tilgjengelige for flest mulig:
 - Antall elevplasser: >124
 - Antall elevplasser i korps: > 115
 - Kulturskoletimer på alle barneskoler
 - Antall arbeidstimer ute: (Primært skoler) > 50 %
- 3: Brandbu Kino: Økt besøk fra 2015
- 4: Støtte til lokale lag og foreninger, inkl teatergrupper: Som i 2015
- 5: Nærvær: Minst 95 %
- 6: Holde budsjettet

Voksenopplæring

- 1: Holde budsjettet
- 2: 70 % av fremmedspråklige elever består norskprøve 2 eller 3.
- 3: 95 % av elever består grunnskoleopplæring etter endt opplæringsperiode

Flyktningtjenesten

- 1: Flyktninger skal raskest mulig komme i jobb eller utdanning
 - 50 % etter endt introduksjonsprogram
 - 70 % innen november året etter endt introduksjonsprogram
- 2: Barn og unge skal delta i fritidsaktiviteter:
 - 75 % i grunnskolealder deltar i organiserte aktiviteter
- 3: Holde budsjettet

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	68 530	58 834	64 313	64 213	64 208	64 208
Brutto driftsinntekter	-24 919	-14 919	-14 623	-14 623	-14 623	-14 623
Netto drift	43 611	43 915	49 690	49 590	49 585	49 585

Endringer i ramma fremkommer slik:

2016 2017 2018 2019

Framskrivning

Utgifter

Prisvekst	1 113	1 113	1 113	1 113
Lønnsvekst kap 4 u/pensj/arb	191	191	191	191
Lønnsvekst kap 4 pensj/arb	46	46	46	46
Lønnsvekst kap 3 og 5	32	32	32	32
E-handel	-10	-10	-15	-15
Seniorpolitiske tiltak	-18	-18	-18	-18
Generell rammereduksjon 2016	-98	-98	-98	-98
Sum	625	625	620	620

Inntekter

Prisvekst	-335	-335	-335	-335
Sum	296	296	296	296

Nye tiltak

Utgifter

Ksak 44/15 - integreringsmidler	1 820	1 820	1 820	1 820
Økt behov fra Flykningtjenesten	4 165	4 165	4 165	4 165
Korreksjon - averter avklaring, eventuelt kompensasjon	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Integreringsfremmende tiltak - pilotprosjekt	100			
Økt behov fra Voksenopplæringen	294	294	294	294
Flyktningsmidler over til 3.0	-600	-600	-600	-600
Reduserte priser kulturskole, korps mm	250	250	250	250
Leie kunstgressbane BIF	75	75	75	75
Kommunal andel kunstgress BIF. Gitt 500' i 2015	-250	-250	-250	-250
Kommunal andel Lygna skisenter (usikre tall pr.d.d.)	250	250	250	250
Kostn. omlegging av undervisningstj. til lag/foreninger, jf K-sak 131/15	250	250	250	250
Sum	4 854	4 754	4 754	4 754

Inntekter

Sum	-	-	-	-
------------	----------	----------	----------	----------

POLITISKE ORGANER

Beskrivelse av virksomheten

Området omfatter godtgjørelse til ordfører og kommunestyrets medlemmer, politisk representasjon og -møtevirksomhet, samt valgavviklinger. Det dekker også Kontrollutvalgets virksomhet og kjøp av revisjonstjenester.

Videre er eldreråd, ungdomsråd, råd for funksjonshemmede og Gran kommunes andel av utgiftene til regionrådet for Hadeland innbefattet i denne virksomheten, samt medlemskap i KS og Landssammenslutningen av vertskommuner for sentralinstitusjoner i det tidligere HVPU.

Mål for fireårsperioden

Varaordfører skal frikjøpes 20 % fra og med oktober 2015.

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	11 659	8 438	8 422	8 844	8 422	8 869
Brutto driftsinntekter	-6 034	-1 254	-1 267	-1 267	-1 267	-1 267
Netto drift	5 625	7 184	7 155	7 577	7 155	7 602

Endringer i ramma fremkommer slik:

Framskrivning

Utgifter

Kommunestyre- og fylkestingsvalg

2016 2017 2018 2019

-322 -322

K sak 66/10 Valguttstyr

-75 -75

K sak 66/10 Valg - hovedrenhold

-25 -25

Lønnsvekst kap 4 u/pensj/arb

Lønnsvekst kap 4 pensj/arb

Lønnsvekst kap 3 og 5

19 19 19 19

Prisvekst

113 113 113 113

E-handel

-15 -15 -15 -15

Generell rammereduksjon 2016

-16 -16 -16 -16

Ksak 94/14 Kompensasjon for skattemessig ulempe som følge av

- - - -

Folkehelseforum utgår (Kst 80/15)

-50 -50 -50 -50

Sum

-390 32 -390 32

Inntekter

Prisvekst

-32 -32 -32 -32

Sum

-13 -13 -13 -13

Nye tiltak

Utgifter

Kst 113/14 Tilskudd til partienes valginformasjon

-50 -50 -50

"Sunne kommuner" - medlemskontingent (Kst 80/15)

25 25 25

Frikjøp 20% varaordfører, jf K-sak 67/15

225 225 225 225

10% godtgj. varaordfører, jf K-sak 67/15

100 100 100 100

Økning kontrollutvalg, utover prisstigning, jf

74 74 74 74

Sum

374 374 374 399

Inntekter

Sum

- - - -

OVERORDNEDE INNTEKTER OG UTGIFTER

Beskrivelse av virksomheten

Området omfatter budsjettering av ordinær skatt på inntekt og formue, i tillegg til kommunal utskreven eiendomsskatt.

Budsjettområdet omfatter også det generelle statlige rammetilskuddet, som bevilges gjennom statsbudsjettet. I tillegg omfatter det andre statlige overføringer som inntektsutjevning og overføringer uten krav om øremerking. Dette er midler som gis som kompensasjon for særlig tjenesteyting, for eksempel mottak av flyktninger og refusjoner fra staten for låneordninger med rentekompensasjon.

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter	140	0	0	0	0	0
Brutto driftsinntekter	-680 823	-689 124	-711 252	-709 851	-707 210	-704 769
Netto drift	-680 683	-689 124	-711 252	-709 851	-707 210	-704 769

Ny ramme; Skatt Skatt basert på regnskap/budsjett og KS- modell	B 2014	2015	2016	2017	2018	2019
	-282 346	-291 413	-306 706	-306 706	-306 706	-306 706
Rammetilskudd basert på KS-modell	-342 649	-340 191	-343 983	-344 982	-344 841	-344 700
Inntektsutjevning basert på KS-modell	-48 828	-50 320	-53 363	-53 363	-53 363	-53 363
Endringer i inntektssystemet KS-modell		-				
Inntektssystemet	-391 477	-390 511	-397 346	-398 345	-398 204	-398 063
Eiendomsskatt	-7 000	-7 200	-7 200	-7 300	-7 300	-7 300
Økt eiendomsskatt			-	-	-	-
Redusert eiendomsskatt			-	2 500	5 000	7 300
Sum eiendomsskatt	-7 000	-7 200	-7 200	-4 800	-2 300	-

Andre generelle statstilskudd

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto driftsutgifter		150	154	154	154	154
Brutto driftsinntekter		-53 890	-58 778	-58 372	-57 963	-57 856
Netto drift	0	-53 740	-58 624	-58 218	-57 809	-57 702

Ny ramme;

Inntekter:

	B 2014	2015	2016	2017	2018	2019
Investeringsstilskudd grunnskole	-639	-628	-600	-300	-	-
Rentekompensasjon grunnskole	-977	-927	-1 172	-1 088	-1 003	-919
Kompensasjonstilskudd omsorgsboliger og syke	-1 090	-1 065	-1 156	-1 139	-1 122	-1 104
Rentekompensasjon kirkebygg	-80	-80	-68	-63	-56	-51
Integreringsmidler t.o.m 2015 35 stk	-27 901	-32 362	-36 622	-36 622	-36 622	-36 622
Ksak 99/14 Bosetting av flyktninger redusert fra 35 til 30 fra 2015		1 125	-	-	-	-
Ksak-44/15 - Økt flyktningmottak fra 30 til 40			-	-	-	-
Vertskommunetilskudd 15 just m/deflator	-19 875	-19 953	-19 160	-19 160	-19 160	-19 160
Sum ramme	-50 562	-53 890	-58 778	-58 372	-57 963	-57 856

Utgifter:

Prisvekst			4	4	4	4
Sekundærflytting integrering	115	150	150	150	150	150
Sum	115	150	154	154	154	154

RENTER, AVDRAG, UTBYTTE OG FOND

Omfatter kommunens finansinntekter og -utgifter. Dette dreier seg i praksis om renter, avdrag og utbytte. Budsjettområdet omfatter også avsetning og bruk av fond som finansierer generelle utgifter, eller utgifter som omfatter flere virksomhetsområder. Bruk og avsetning av bundne fond skjer i hovedsak direkte mot hvert enkelt virksomhetsområde.

Økonomi

Økonomisk ramme						
	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019
Brutto finansutgifter	52 036	60 068	66 721	69 369	73 463	76 348
Brutto finansinntekter	-7 757	-13 586	-9 411	-9 411	-9 411	-9 331
Netto finans	44 279	46 482	57 310	59 958	64 052	67 017
Ny ramme;	B 2014	2015	2016	2017	2018	2019
Renteinntekter og utbytte						
Renter formidlingslån	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Utbytte Hadeland Energi/Hadeland Kraft	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Renter ansvarlig lån HE	-930	-930	-930	-930	-930	-850
Andre renteinntekter (morarente med mer)	-70	-70	-45	-45	-45	-45
Renteinntekter bank	-4 000	-4 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Renter av egne plasserte midler	-2 000	-2 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum	-12 500	-12 500	-8 475	-8 475	-8 475	-8 395
Renteutgifter, provisjoner, andre finans						
Renter ihht vedtatte investeringer	14 291	18 520	16 857	17 380	17 980	18 360
Andre renteutg og låneomkostninger	60	60	60	60	60	60
Sum	14 351	18 580	16 917	17 440	18 040	18 420
Netto avdrag						
Avdrag ihht vedtatte investeringer	32 842	37 439	41 546	44 627	43 968	45 911
Sum	32 842	37 439	41 546	44 627	43 968	45 911
Disposisjonsfond						
		2015	2016	2017	2018	2019
Avsetning						
Disposisjonsfond (saldert overskudd)	3 666	3 699	7 808	6 852	11 005	11 567
Randsfjordsreguleringsfond	200	200	300	300	300	300
Sum	3 866	3 899	8 108	7 152	11 305	11 867
Bruk						
Bruk av flyktningefond		-836	-636	-636	-636	-636
Randsfjordsreguleringsfond	-200	-200	-300	-300	-300	-300
Sum	-270	-1 086	-936	-936	-936	-936
Netto bruk/avsetning disposisjonsfond	3 596	2 813	7 172	6 216	10 369	10 931
Bundne driftsfond						
Avsetning						
Renter av bunde fond	150	150	150	150	150	150
Sum	150	150	150	150	150	150
Bruk						
Sum	-	-	-	-	-	-
Netto bruk/avsetning bundne driftsfond	150	150	150	150	150	150
Tidligere års mindreforbruk						
Bruk av tidligere års mindreforbruk						
Sum	-	-	-	-	-	-
Overføring mellom drift og investering						
Overføring til investeringsregnskapet						
Sum	-	-	-	-	-	-

OPPSUMMERING DRIFTSBUDSJETTET

Nedenfor redegjøres det for noen økonomiske nøkkeltall som i hovedtrekk viser hvilken økonomisk status Gran kommune har per nå og hvordan disse nøkkeltallene vil utvikle seg hvis forslag til budsjett og økonomiplan for 2016-2019 gjennomføres.

Økonomisk ståsted ved inngangen av perioden

Siste års regnskap ble avsluttet med et regnskapsmessig merforbruk på 5,2 mill. kr. Merforbruket medførte at deler av avsetningen til disposisjonsfond ble strøket. Netto driftsresultat er et mål på kommunens handlefrihet og bør ut i fra en soliditetsbetragtning være på 2-3 % av driftsinntektene. Netto driftsresultat i Gran var på 1,8 mill. kr, tilsvarende 0,18 %.

Til tross for noenlunde stabile rammebetingelser gjennom statlige overføringer har budsjettssituasjonen for 2015, i likhet med tidligere år, vært forholdsvis krevende. Virksomhetenes økonomiske prognose ved utgangen av 2. tertial 2015 ser ut til å ende med ett merforbruk i størrelsesorden 5-6 mill kr ved utgangen av året. Videre viser overordnede inntekter og utgifter en noe avvik fra budsjett, slik at den totale prognosen for året viser 3 mill kr i merforbruk.

Det er ikke økonomiske buffere av betydning for å takle endringer som skjer i løpet av året i 2016, men det er lagt opp til noe bedring i driftsresultatet i perioden. Oppsummert er det utfordringer for å få samsvar mellom økonomien og driftsnivå i økonomiplanperioden.

Lønnsoppgjøret ble omtrent som forutsatt for Gran kommune i 2015. Dette gjelder både i forhold til budsjettet og i forhold til prosentvis økning på landsbasis.

For øvrig er det fortsatt en rekke faktorer i et kommunalt budsjett som gir en noe uforutsigbar situasjon ved budsjetteringstidspunktet:

- Pensjonskostnadene fastsettes på bakgrunn av forskrift og blir endelig kjent når regnskapsåret er avsluttet. Nye forskrifter vedtatt i desember 2005 bidrar til noe større forutsigbarhet, men fortsatt er det antall og lønn/pensjon knyttet til nåværende og tidligere ansatte som legger grunnlaget for det beløp som skal regnskapsføres.
- Inntektsutjevningen i rammetilskuddet (omfordeling av skatteinntekter) er ikke endelig kjent før ved årets slutt og baserer seg på innbyggertall pr 01.01.15.

Andre generelle statstilskudd og refusjoner

Tilskudd til mottak av flyktninger budsjetteres i samsvar med tidligere kommunestyrevedtak om mottak av 40 flyktninger pluss familiejenforening pr år og etablert aktivitet i fra 2016.

Vertskommunetilskudd gis til kommuner som var vertskap for en sentralinstitusjon for psykisk utviklingshemmede da HVPU-reformen ble gjennomført. For Gran kommune var det beboere ved Hjertebo og Stein som ble omfattet av ordningen. Tilskuddet gis med et beløp pr. bruker. Gran kommune har i mange år hatt et stabilt antall vertskommunebrukere, totalt 16 brukere. Dette er i ferd med å endre seg da flere av brukerne begynner å bli eldre. Tre brukere har falt fra i løpet av de to siste årene, noe som medfører redusert tilskudd, da tilskuddet gis per bruker. Det er vanskelig å anslå hvor raskt antallet brukere vil reduseres, men kommunen må forberede helse og omsorgssektoren på fortsatt frafall og dermed redusert tilskudd.

Rente- og avdragskompensasjon for **skolebygg og sykehjem/omsorgsboliger** er budsjettert med beregnede tilskudd for økonomiplanperioden.

Tilskudd til ressurskrevende tjenester er justert med økt «egenandel» for kommunene i statsbudsjett. Basert på de brukerne som omfattes av ordningen forventer Gran kommune å motta ca kr 33,8 mill. for 2016. Slik det er lagt opp skal ordningen kompensere 80 % av de kostnadene en

kommune har overfor en enkeltperson, når summen av tjenestetilbud overstiger terskelverdien på ca 1,2 mill kr.

Tilskudd til bygging av omsorgsboliger og sykehjemsplasser økes noe fra år til år. Ordningen er nå slik at det gis tilskudd pr. godkjent sykehjemsplass eller omsorgsbolig, for 2016 er maksimalsatsene for tilskudd henholdsvis kr 1,683 mill. og kr 1,377 mill. for å stimulere til økt utbygging av slike boformer.

Nærmere om barnehageområdet - rammefinansiering

Barnehagesektoren ble rammefinansiert fra 1.1.2011. Fra samme dato overtok kommunene finansieringsansvar for de ikke-kommunale barnehagene. Endring av forskriften i 2015 som er gjeldende fra 2016, gjør at driftstilskuddet til private barnehager fortsatt skal beregnes ut fra kommunens regnskap to år tilbake i tid. I praksis betyr det at beregningsgrunnlaget for 2016 - tilskuddet er regnskapsåret 2014, med påslag for pris- og lønnsvekst. Kapitaltilskuddet skal følge nasjonale satser og det gis ikke anledning til å beregne kapitaltilskuddet ut fra lokale satser.

Tilskuddene fordeles til de ikke-kommunale barnehagene i tråd med: Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager gjeldende fra januar 2016. Det skal gis tilskudd til ordinær drift i private barnehager som ikke dekkes av andre offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Forskriften krever at det utarbeides satser for ordinære barnehager, familiebarnehager og åpne barnehager separat.

Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager:

Driftstilskudd til ordinære barnehager

Kommunen skal gi driftstilskudd til private ordinære barnehager per heltidsplass. Driftstilskuddet skal beregnes ut fra gjennomsnittlige ordinære driftsutgifter per heltidsplass i tilsvarende kommunale ordinære barnehager, fratrasket administrasjonsutgifter, pensjonsutgifter og arbeidsgiveravgift på pensjonsutgifter. Grunnlaget for beregningen er kommuneregnskapet fra to år før tilskuddsåret.

Pensjonspåslag på driftstilskudd

Kommunen skal gi et påslag for pensjonsutgifter på tretten prosent av lønnsutgiftene i de kommunale ordinære barnehagene, fratrasket pensjonsutgift og arbeidsgiveravgift på pensjonsutgiften. Kommunen skal legge til arbeidsgiveravgift på summen av påslaget.

Kommunen skal gi påslag for pensjonsutgifter til familiebarnehager på seks prosent av lønnsutgifter i kommunale familiebarnehager, fratrasket pensjonsutgift og arbeidsgiveravgift på pensjonsutgiften. Kommunen skal legge på arbeidsgiveravgift på summen av påslaget.

Kapitaltilskudd til ordinære barnehager

Kommunen skal gi kapitaltilskudd til private ordinære barnehager per heltidsplass ut fra barnehagebyggets byggeår. Tilskuddet skal beregnes etter satser fastsatt av departementet.

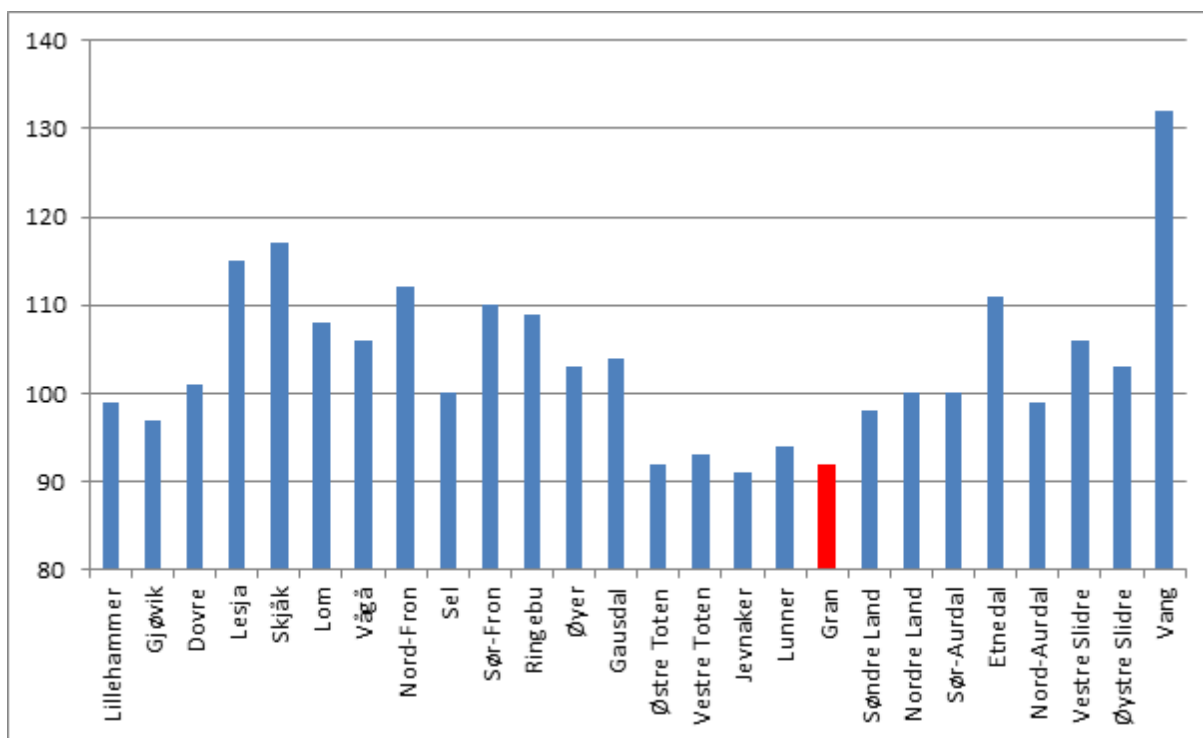
Gran kommune har beregnet foreløpige satser ut fra det nye regelverket. Fylkesmannen i Oppland gir opplæring i regelverket i desember 2015 og det tas forbehold om endringer som skyldes klargjøringer i forbindelse med opplæringen.

Tilskuddssatser 2016			
	Kroner per heltidsplass		
	Drift	Kapital	Totalt 100%
Ordinære barnehager, barn 0-2 år	179 242	8 800	188 042
Ordinære barnehager, barn 3-6 år	84 948	8 800	93 748
Familiebarnehager, barn 0-2 år	138 104	12 900	151 004
Familiebarnehager, barn 3-6 år	103 896	12 900	116 796

Satser for kapitaltilskudd til private ordinære barnehager	
Byggår	Tilskuddssats per plass
Til og med 2007	8 800
2008 - 2010	14 100
2011 - 2013	17 400
2014 - 2016	18 300

Nivå på frie inntekter

Gran kommune er en lavinntektskommune og får lave overføringer gjennom det statlige inntektssystemet for kommunene. Lave inntekter legger begrensninger på kommunens økonomiske handlingsrom i økonomiplanperioden.

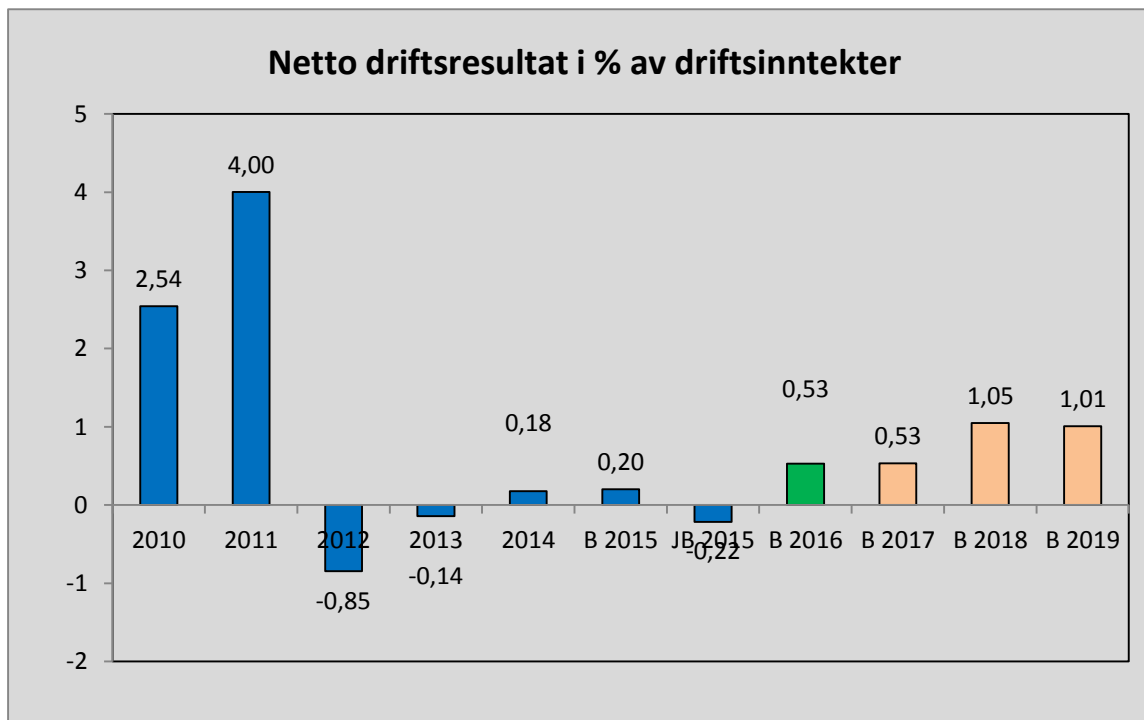

Korrigererte inntekter i prosent av landsgjennomsnitt. Datakilde er Kommunal Rapports kommunebarometer våren 2015

Regjeringen legger opp til at en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene legges fram i kommuneproposisjonen for 2017, våren 2016. Statsbudsjettet gir noen signaler for det reviderte inntektssystemet for kommunene. Ingen av signalene i kommuneproposisjonen indikerer at Gran kommune sin lavinntektsstatus vil bli vesentlig endret de kommende årene.

Netto driftsresultat

Gran kommune har hatt varierende netto driftsresultat de senere årene.

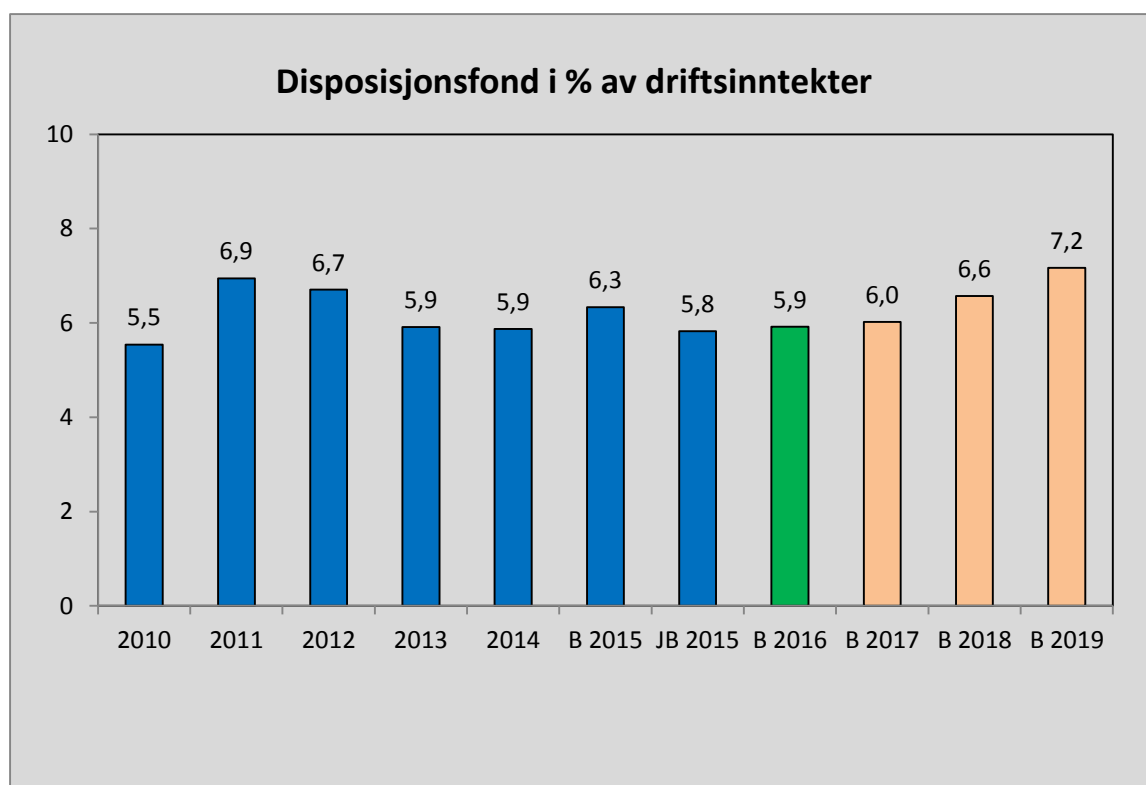
Teknisk beregningsutvalg (TBU) har i 2014 anbefalt at kommunene bør ha minimum 2 % netto driftsresultat for å kunne takle svingninger i inntektsnivå og for å skaffe noe egenkapital til framtidige investeringer.

Forslaget til økonomiplan for 2016-2019 viser at netto driftsresultat vil fortsette å være svakere enn anbefalt, hvis ikke kommunen gjør vesentlige endringer i form av lavere investeringstakt eller reduserte driftsutgifter på bakgrunn av et redusert tjenestenivå. Alternativt må inntektene økes i form av gebyrer og eiendomsskatt.

Disposisjonsfond

Gran kommune har de senere årene hatt disposisjonsfond på mellom 5 og 7 % av kommunens inntektsnivå. Dette er noe lavere enn fylkesmannens anbefaling om minimum 10 % for å kunne takle svingninger i inntektsnivået. Disposisjonsfond er driftsmidler som er til disposisjon for kommunestyret.

Forslaget til økonomiplan 2016-2019 viser en svak økning i avsetning til disposisjonsfond. I økonomiplanen legges det opp til økte avsetninger til disposisjonsfond fra 2016. Dette vil ikke bringe kommunen helt opp på fylkesmannens anbefalte nivå på disposisjonsfondet, men fondsbeholdningen vil likevel styrkes i økonomiplanperioden.

Andre fond

Bundne fond er ubrukte øremerkede midler (midler gitt av eksterne parter) som kun kan benyttes til å finansiere bestemte formål. Ubundne investeringsfond er investeringsmidler som er til kommunestyrets disposisjon. Bundne investeringsfond er ubrukte øremerkede investeringsmidler (gitt av eksterne parter) som kun kan finansiere bestemte formål. Totalt sett har Gran kommune en forholdsvis solid fondsbeholdning.

Alle tall i hele 1000 kr	Regnskap 2014	Til disposisjon pr. desember 2015
Disposisjonsfond		
Randsfjordsreguleringsfond	100	100
Flyktningmidler	3 498	2 327
Premieavviksfond	0	0
Hovedfond – disposisjonsfond	43 639	43 129
Fond – utbytte (kraftfond)	8 119	8 119
Bundne driftsfond		
Næringsfond	4 530	4 530
Vannavgifter	0	0
Avløp avgifter	8 470	8 470
Ubundne investeringsfond		
Investeringsfond	6 613	4 284
Kraftfond	29 627	29 627
Bundne investeringsfond		
Sum bundne investeringsfond	2 112	2 112

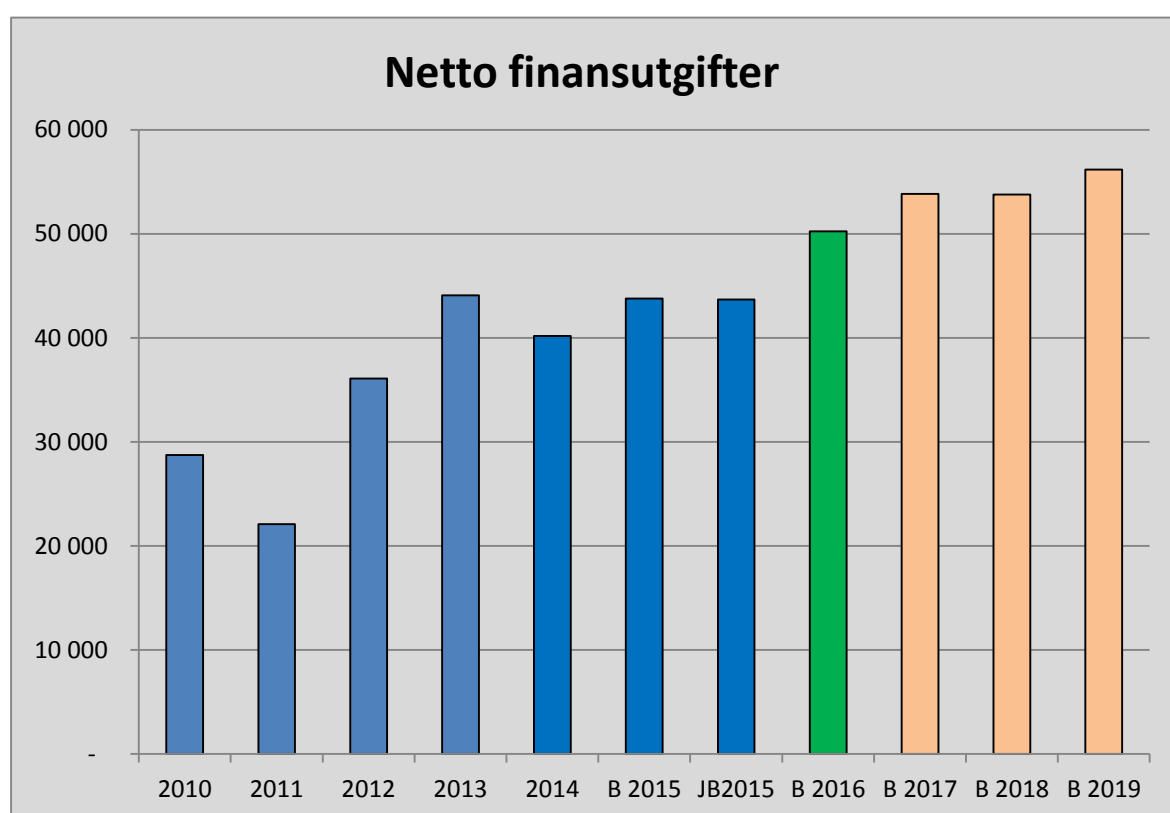
Diverse mindre gavefond, avsatte tilskuddsmidler m.m. er ikke med i oversikten

Det er viktig at dette nivået opprettholdes, blant annet for å opprettholde en tilfredsstillende likviditet i Gran kommune.

Netto finansutgifter

Gran kommunes netto finansutgifter består i hovedsak av renteinntekter, renteutgifter, avdrag og utbytte fra Hadeland Energi og Hadeland Kraft.

De siste årene har kommunen hatt en stadig økende økonomisk belastning av netto finansutgifter i regnskapet. Denne utviklingen presser både økonomisk balanse og tjenestenivå. Forslaget til budsjett og økonomiplan 2016-2019 viser at denne utviklingen vil fortsette, noe det totale driftsbudsjettet ikke har rom for uten betydelige innsparinger.

Renter og renteutvikling

Kommunalbanken har de to siste årene utgitt et dokument som skal hjelpe kommunesektoren i å vurdere en realistisk budsjettrente i kommende økonomiplanperiode.

Gran kommune har vurdert flere kilder og kommet fram til følgende forslag til budsjettrente:

Budsjettår	Norges Bank	SSB	FORSLAG BUDSJETTRENTE (Ingen fasit)
2016	1,50	1,00	2,10
2017	1,50	1,20	2,00
2018	1,75	1,50	2,00
2019			2,00

I tabellen over er det oppgitt renteprogner fra henholdsvis Norges Bank og Statistisk Sentralbyrå.

Likviditet

Gran kommune har i perioder de siste årene hatt en strammere likviditet. Mye av årsaken til dette er det akkumulerte premieavviket som forventes å være på ca 61 mill kr ved inngangen til 2016. Utviklingen med økende akkumulert premieavvik fra tidligere år ser ut til å ha stoppet opp. Beregningene viser en nedgang for 2016 og en ny økning til ca 77 mill kr i 2017. Resten av økonomiplanperioden finnes det ikke data for før senere år.

I tillegg har Gran kommune gjort betydelige investeringer de siste årene. Disse er delvis «forskuttet» da det ikke er gjort låneopptak før sent på året. Denne praksisen måtte en endre i 2015, slik at kommunen tok opp investeringslån i mai dette året. Dette vil kunne medføre litt økt beregning av renter og avdrag på mer enn halvårseffekt (slik vi praktiserer pr nå) fra 2016 og framover. Framdriften i de store investeringsprosjektene vil være med å avgjøre dette i framtidige år.

Budsjettskjema drift

BUDSJETTSKJEMA 1A OG 1B						
OPPSUMMERING AV DRIFTSBUDSJETT						
(tall i hele tusen kr.)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skatt på inntekt og formue	-275 643	-291 413	-306 706	-306 706	-306 706	-306 706
Ordinært rammetilskudd	-390 663	-390 511	-397 346	-398 345	-398 204	-398 063
Skatt på eiendom	-7 136	-7 200	-7 200	-4 800	-2 300	-
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-	-	-	-
Andre generelle statstilskudd	-55 686	-53 740	-58 624	-58 218	-57 809	-57 702
Sum frie disponible inntekter	-729 128	-742 864	-769 876	-768 069	-765 019	-762 471
Renteinntekter og utbytte	-7 675	-12 500	-8 475	-8 475	-8 475	-8 395
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutg.	15 535	18 580	16 917	17 440	18 040	18 420
Avdrag på lån	32 161	37 439	41 546	44 627	43 968	45 911
Netto finansinntekter/-utgifter	40 021	43 519	49 988	53 592	53 533	55 936
Dekning av tidligere års regnskapsmessig merforbruk	-	-	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	7 819	3 899	8 108	7 152	11 305	11 867
Til bundne avsetninger	327	150	150	150	150	150
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-	-	-	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	-7 163	-1 086	-936	-936	-936	-936
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-
Netto avsetninger	983	2 963	7 322	6 366	10 519	11 081
Overført til investeringsbudsjettet	28	-	-	-	-	-
Til fordeling drift	-688 096	-696 382	-712 566	-708 111	-700 967	-695 454
1.0 Rådmannens ledelse og stab	28 721	28 623	31 465	31 475	30 303	30 003
1.1 Fellestjenester	50 792	60 498	59 483	58 721	57 601	57 321
2.2 Grunnskole	139 287	142 422	143 707	143 344	142 824	142 824
2.3 Barnehager	74 064	79 144	79 983	80 783	81 773	81 773
3.0 Barn og familie	59 926	63 380	66 503	66 823	65 918	65 618
3.2 Helse og omsorg	248 729	228 764	233 801	228 801	225 251	222 251
4.0 Samfunnsutviklingsavdelingen	12 675	14 052	13 703	13 553	13 153	12 703
4.2 Teknisk	24 666	28 400	27 076	27 444	27 404	25 774
5.0 Kultur/flyktning/voksenopplæring	43 611	43 915	49 690	49 590	49 585	49 585
6.0 Politiske organer	5 625	7 184	7 155	7 577	7 155	7 602
Balanse	-	-	-	-	-	-

OPPSUMMERING INVESTERINGSBUDSJETTET

Investeringer

Gran kommune har følgende type investeringer under gjennomføring eller planlegging:

- Bygninger
- Infrastruktur
- Driftsutstyr (biler, maskiner m.m.)
- Eiendomsutvikling

Det planlegges investert i anleggsmidler for over 571 mill. kr i økonomiplanperioden, hvorav 312 mill. kr er lånefinansiering. Utover dette finansieres anleggsmidlene med salg av anleggsmidler, tilskudd og momskompensasjon (se budsjettskjema 2A). I tillegg forutsettes det at utlån gjennom Husbankens Startlånsordning fortsatt er stabil, slik at det nås et nivå på 10 mill. kr årlig i økonomiplanperioden, tilsammen 40 mill. kr.

Gran kommune har en omfattende bygningsmasse som til dels lider under et betydelig vedlikeholdsetterslep. Det er ikke realistisk å se for seg at dette etterslepet skal kunne tas igjen gjennom ordinære bevilgninger over driftsbudsjettet. Førsteprioritet framover må være tiltak som ivaretar ren sikkerhet knyttet til brann- og ulykkesforebygging. I tillegg har kommunen en svært omfattende eiendomsmasse, både i kvadratmeter og i antall driftsenheter i forhold til innbyggertall og geografiske avstander. Store deler av kommunens infrastruktur har også omfattende vedlikeholdsetterslep.

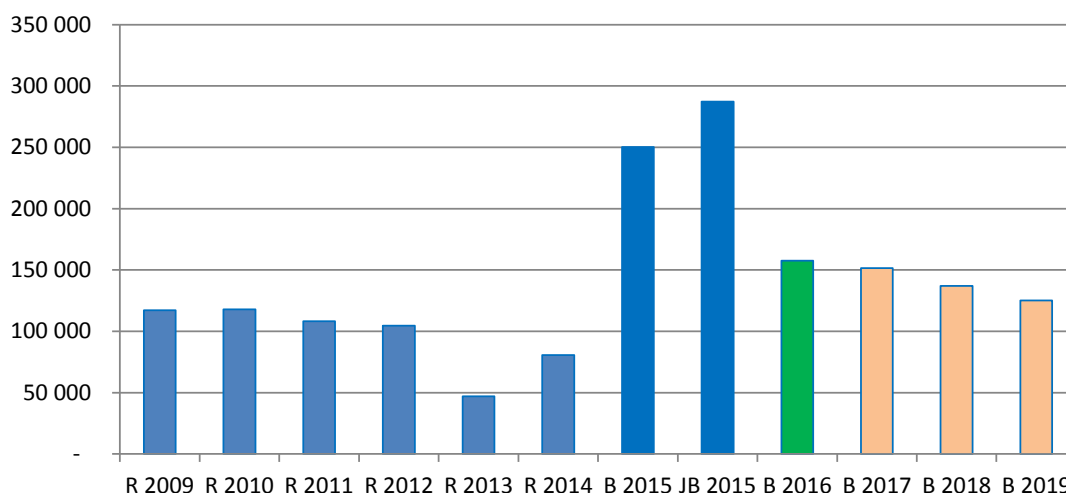
De største investeringsprosjektene i budsjett og økonomiplan 2016 – 2019 knytter seg til ombygginger og nybygg, samt påkostning og utbygging av infrastruktur. Nytt sykehjem på Skjervum og ombygging av dagens sykehjem til omsorgsboliger. Nye omsorgsboliger i Markadompa, med videre omlegging av pleie og omsorgstjenesten til mer bruk av omsorgsboliger og tilhørende hjemmebasert tjenesteyting. I tillegg ligger det inne store summer til investering i både barneskole og ungdomsskole i Brandbu, samt ny stor kommunal barnehage på Fagerlund. Videre krever oppfølging av kommunens hovedplaner for vei, vann og avløp store investeringer. For vann og avløp er finansieringen imidlertid noe enklere ettersom dette er selvkosttjenester der utgiftene kan dekkes inn gjennom gebyrer fra abonnentene. Det planlegges også å oppruste andre bygg, spesielt med tiltak for å bedre brannsikkerhet og inneklima. For øvrig vises det til oversikt over enkeltinvesteringer i økonomiske tabeller og vedlegg.

Til tross for et svært omfattende investeringsbehov har kommunen også lave inntekter som ikke tillater at gjeldsnivået blir for høyt. Denne kombinasjonen av lave inntekter og stort investeringsbehov medfører at kommunen må gjøre krevende prioriteringer ved utarbeidelse av framtidige investeringsbudsjett.

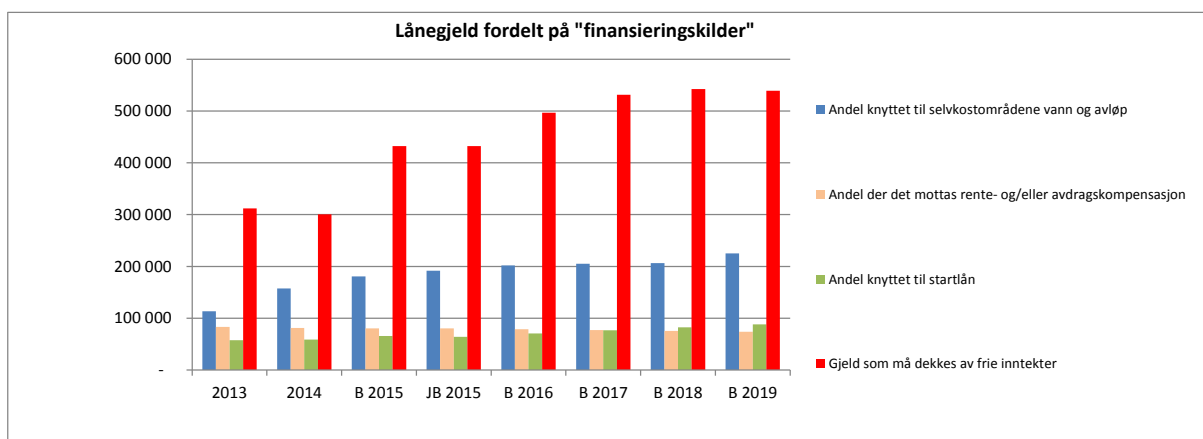
Når det gjelder driftsutstyr har kommunen hatt et tilfredsstillende fornyelsesnivå tidligere år, men spesielt på IKT siden skjer det en rivende utvikling. Både staten og innbyggerne forventer en fulldigital forvaltning hvor «det digitale førstevalg» med digitale innsynsløsninger, skjemaer og kommunikasjon skal være gjeldende fra 2016. Dette vil kreve ytterligere styrking av både drifts og investeringsbudsjettene.

Kommunen har de siste fem årene gjennomført betydelige investeringer, i størrelsesorden 100 mill kr pr år i snitt, hovedsakelig i bygg og anlegg jfr figuren nedenfor. Ser en på økonomiplanperioden blir variasjonen i investeringsnivå betydelig mellom årene, selv om gjennomsnittlig investering pr år i fireårsperioden øker til over 140 mill kr.

Investeringer i anleggsmidler 2009 - 2019

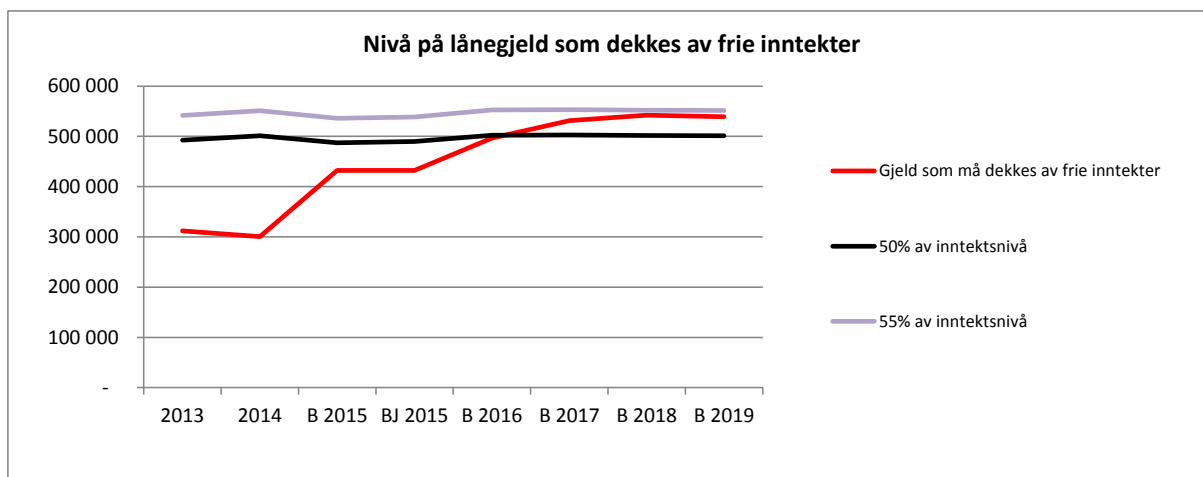
Gjeldsutvikling

Flere kommuner har i det senere begynt å gruppere gjelden sin etter samme inndeling som figuren ovenfor. Dette skaper en bevissthet på hvor stor andel av gjelden som må påregnes å dekkes inn gjennom kommunens frie inntekter og hvilke gjeld som i hovedsak dekkes av andre ordninger som gebyr, brukerbetaling, rentekompensasjon mm.

Legges budsjett og økonomiplan 2016-2019 til grunn, gir dette en fordeling som vist i figuren over.

Det er ikke definert et entydig nivå for hvor stor andel gjeld en kommune bør ha som skal dekkes av de frie inntektene, i forhold til totale frie inntekter. En har imidlertid observert at flere kommuner har satt seg egne mål om at denne gjeldsbelastningen ikke skal overstige ett nivå fra 50 til 55 %. Gran kommunes gjeldsandel ligger godt under dette nivået, men vil i løpet av økonomiplanperioden 2016-2019 stige til det antydde nivået.

Oppsummert ser en at investeringsnivå og gjeldsutvikling viser en betydelig økning i økonomiplanperioden. Dette viser at på sikt bør kommunen av økonomiske årsaker redusere investeringsnivået betydelig, slik at en ikke må lånefinansiere mer til investeringer enn det man betaler i avdrag.

Budsjettskjemaer investering

BUDSJETTSKJEMA 2A - INVESTERINGSBUDSJETT						
(tall i hele tusen kr.)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2 014	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019
Investeringer i anleggsmidler	80 553	250 309	157 446	151 453	137 000	125 045
Utlån og forskutteringer (Startlån)	8 945	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Kjøp av aksjer og andeler	2 177	2 329	2 752			
Avdrag på lån (Startlån)	7 102	3 195	3 553	3 886	4 220	4 553
Dekning av tidligere år udekket						
Avsetninger	1 016	-	-	-	-	-
Årets finansierungsbehov	99 793	265 833	173 751	165 339	151 220	139 598
Finansiert slik;						
Bruk av lånemidler	-80 563	-201 573	-124 328	-90 915	-65 833	-70 756
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-			-9 000	-9 000	-9 000
Tilskudd til investeringer	-3 796	-16 331	-10 801	-30 387	-42 847	-32 600
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 491	-42 405	-27 317	-26 151	-24 320	-17 689
Mottatte avdr.på utlån	-6 682	-3 195	-3 553	-3 886	-4 220	-4 553
Andre inntekter	-339	-	-			
Sum ekstern finansiering	-96 871	-263 504	-165 999	-160 339	-146 220	-134 598
Overført fra driftsbudsjettet	-238			-	-	-
Bruk av avsetninger	-2 684	-2 329	-7 752	-5 000	-5 000	-5 000
Sum finansiering	-99 793	-265 833	-173 751	-165 339	-151 220	-139 598
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-	-

BUDSJETTSKJEMA 2B - INVESTERINGSBUDSJETT				
	Budsjett	Økonomiplan		
	2 016	2 017	2 018	2 019
Nytt sykehjem og omsorgsboliger	6 000	61 000	61 000	66 000
Boligplan - Brandbu (Skogskoleområdet) og Gran		2 000	5 000	10 000
Markadompa omsorgsboliger - Hovedprosjekt	16 000			
Nye Brandbu barneskole	31 000			
IKT Skole	500			
Brandbu u-skole, rehabilitering	18 000	40 000		
Oppgradering og påkostning kommunale bygg	3 100	5 000	5 000	5 500
Utstyr og velferdsteknologi PLO	500	500	500	
Ny 5-avdelings barnhage Fagerlund	25 000			
Ikt sentralt	600	600	600	600
Kirkelig fellesråd	0	3 700	400	1 200
Kjøp, utvikling og salg av boligtomter	3 000	3 000	3 000	3 000
Renovering (lett) Solheim Barnehage	2 000	3 000		
Oppgradering gatelys	1 000	600		
Biler brann og redning			2 400	720
Tiltakspakke EPC prosjekter	12 286			
Brandbu - tilrettelegge/videreutvikle uteområder		2 500	2 500	
Høydeberedskap/liftbil	860			
Gran sentrum - park og beplantning		1 070		
Gran sentrum - gang-/sykkelveg		2 658		
Utvikling Mohagen sør				
Veger - asfaltering	2 250		2 250	
Oppgradering veger	1 000	1 000	1 000	1 000
Trafikksikring	1 125	1 125	1 125	1 125
Brandbu sentrum - sentrumsutvikling	225		2 025	
Brandbu sentrum - flomsikring		3 000	3 000	6 000
Gran sentrum Torg			3 200	
Utskifting av maskiner/biler	1 200	1 200	1 500	1 500
Boligplan - Anskaffelse leiligheter	3 500	3 500	3 500	
Boligplan - Utleieboliger rusomsorg		2 000	30 000	
Boligplan - Heldøgns bemannet bolig Brandbu				2 000
Vegløsning og uteområder Granvang	1 000			
"Ny base" Markatun		3 000		
Gangvegstruktur Brandbu barneskole	9 800			
Innredning og utstyr kulturskolen	500			
Hovedplan V/A - Sonevannmålere/lekasjekontroll	650	500		
Reinvesteringer VA-ledningsnett	4 000	4 000	4 000	4 000
Hovedplan V/A Rossum - Egge				3 400
Hovedplan V/A - Plassbakken - Teslo	0	3 000	5 000	5 000
Biler VA	350			
Hovedplan V/A Lynnebakka				500
Hovedplan V/A - Vannforsyning Lygna	4 000			
Hovedplan V/A - Fredheim				12 000
Hovedplan V/A Tryggheim - Myrvang				500
Hovedplan V/A Søndre Ål - Tryggheim				1 000
Ringforsyning vann Gran sentrum	4 000			
Vann Paulsrud - Moen Bedehus	4 000	3 500		
	157 446	151 453	137 000	125 045

INVESTERINGSOVERSIKT 2016		Tilskudd og anleggsbidrag	Moms- kompensasjon	Bruk av disposisjons- fond
Nytt sykehjem og omsorgsboliger	6 000			
Markadompa omsorgsboliger - Hovedprosjekt	16 000			
Nye Brandbu barneskole	31 000			
IKT Skole	500			
Brandbu u-skole, rehabilitering	18 000			
Oppgradering og påkostning kommunale bygg	3 100			
Utstyr og velferdsteknologi PLO	500			
Ny 5-avdelings barnhage Fagerlund	25 000			
Ikt sentralt	600			
Kjøp, utvikling og salg av boligtomter	3 000			
Renovering (lett) Solheim Barnehage	2 000			
Oppgradering gatelys	1 000			
Tiltakspakke EPC prosjekter	12 286			
Høydeberedskap/liftbil	860			
Veger - asfaltering	2 250			
Oppgradering veger	1 000			
Trafikksikring	1 125			
Brandbu sentrum - sentrumsutvikling	225			
Utskifting av maskiner/biler	1 200			
Boligplan - Anskaffelse leiligheter	3 500			
Vegløsning og uteområder Granvang	1 000			
Gangvegstruktur Brandbu barneskole	9 800			
Innredning og utstyr kulturskolen	500			
Hovedplan V/A - Sonevannmålere/lekasjekontroll	650			
Reinvesteringer VA-ledningsnett	4 000			
Biler VA	350			
Hovedplan V/A - Vannforsyning Lygna	4 000			
Ringforsyning vann Gran sentrum	4 000			
Vann Paulsrud - Moen Bedehus	4 000			
Sum investering	157 446			
Årets finansieringsbehov	157 446			
Lånbehov (eks. Startlån)	114 328			
Tilskudd og anleggsbidrag		10 801		
Momskompensasjon			27 317	
Bruk av disposisjonsfond				5 000

VEDLEGG

Økonomisk oversikt drift

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	38 198	39 260	40 511			
Andre salgs- og leieinntekter	68 119	65 825	69 641			
Overføringer med krav til motytelse	152 808	118 391	117 934			
Rammetilskudd	390 663	390 511	397 346			
Andre statlige overføringer	64 463	61 616	62 675			
Andre overføringer	5 117	240	1 220			
Skatt på inntekt og formue	275 643	291 413	306 706			
Eiendomsskatt	7 135	7 200	7 200			
Andre direkte og indirekte skatter	193	150	150			
Sum driftsinntekter	1 002 339	974 606	1 003 383	1 006 041	1 003 438	1 002 544
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	506 369	507 099	524 043			
Sosiale utgifter	137 388	149 947	150 146			
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	112 410	107 498	108 046			
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	124 847	117 113	116 871			
Overføringer	79 935	48 054	49 747			
Avskrivninger	31 144	-	-			
Fordelte utgifter	-556	-852	-1 020			
Sum driftsutgifter	991 537	928 859	947 833	946 843	939 146	936 287
Brutto driftsresultat	10 802	45 747	55 550	59 198	64 292	66 257
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	5 827	10 535	7 535	7 535	7 535	7 455
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	1 911	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Mottatte avdrag på utlån	150	250	250	250	250	250
Sum eksterne finansinntekter	7 888	12 785	8 785	8 785	8 785	8 705
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	15 548	18 580	16 917	17 440	18 040	18 420
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	32 161	37 439	41 546	44 627	43 968	45 911
Utlån	353	550	550	550	550	550
Sum eksterne finansutgifter	48 062	56 569	59 013	62 617	62 558	64 881
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-40 174	-43 784	-50 228	-53 832	-53 773	-56 176
Motpost avskrivninger	31 144	-	-	-	-	-
Netto driftsresultat	1 772	1 963	5 322	5 366	10 519	10 081
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk		-	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	7 163	1 086	936	936	936	936
Bruk av bundne fond	4 384	1 000	2 000	1 000	-	1 000
Bruk av likviditetsreserve	-	-	-	-	-	-
Sum bruk av avsetninger	11 547	2 086	2 936	1 936	936	1 936
Overført til investeringsregnskapet	238		-	-	-	-
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	7 819	3 899	8 108	7 152	11 305	11 867
Avsatt til bundne fond	5 262	150	150	150	150	150
Avsatt til likviditetsreserven	-	-	-	-	-	-
Sum avsetninger	13 319	4 049	8 258	7 302	11 455	12 017
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-	-	-	-	-	-

Økonomisk oversikt investering

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Inntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-	-	-	9 000	9 000	9 000
Andre salgsinntekter	339	-	-	-	-	-
Overføringer med krav til motytelse	119	-	-		60	-
Kompensasjon for merverdiavgift	5 491	42 405	27 317	26 151	24 320	17 689
Statlige overføringer	300	16 331	10 801	30 337	42 786	32 600
Andre overføringer	3 495	-	-	50	-	-
Sum inntekter	9 744	58 736	38 118	65 538	76 166	59 289
Utgifter						
Lønnsutgifter	902	-	-	-	-	-
Sosiale utgifter	370	-	-	-	-	-
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	73 541	207 156	130 129	121 602	112 280	106 156
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	-	-	-	-	-	-
Overføringer	5 741	43 153	27 317	29 851	24 720	18 889
Renteutgifter og omkostninger	-	-	-	-	-	-
Fordelte utgifter	-	-	-	-	-	-
Sum utgifter	80 554	250 309	157 446	151 453	137 000	125 045
Finansstransaksjoner						
Avdrag på lån	7 102	3 195	3 553	3 886	4 220	4 553
Utlån	8 945	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Kjøp av aksjer og andeler	2 177	2 329	2 752	-	-	-
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-	-	-
Avsatt til ubundne investeringsfond	-	-	-	-	-	-
Avsatt til bundne investeringsfond	1 016	-	-	-	-	-
Sum finansieringstransaksjoner	19 240	15 524	16 305	13 886	14 220	14 553
Finansieringsbehov	90 050	207 097	135 633	99 801	75 054	80 309
Dekket slik:						
Bruk av lån	80 563	201 573	124 328	90 915	65 834	70 756
Salg av aksjer og andeler	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	6 564	3 195	3 553	3 886	4 220	4 553
Overført fra driftsbudsjettet	239	-	-	-	-	-
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	5	-	5 000	5 000	5 000	5 000
Bruk av bundne driftsfond	-	-	-	-	-	-
Bruk av ubundne investeringsfond	2 172	2 329	2 752			
Bruk av bundne investeringsfond	507	-	-	-	-	-
Bruk av likviditetsreserve	-	-	-	-	-	-
Sum finansiering	90 050	207 097	135 633	99 801	75 054	80 309
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-	-

Kommunestyrets vedtak 10.12.2015:

1. Skattøret fastsettes i samsvar med maksimalsatsene for det kommunale skattøret.
2. I medhold av Lov om eiendomsskatt til kommunane § 2 og 3 skrives det ut eiendomsskatt for perioden 01.01.2016 til 31.12.2016.
 - a) Eiendomsskatten skrives ut på faste eiendommer i hele kommunen, i samsvar med Eiendomsskattelovens § 3, og på "verk og bruk". b) Eiendomsskattesatsen fastsettes til 0,2 %.
 - c) Bunnfradraget for selvstendige boenheter, jvf. pkt. 3 i kommunestyrevedtak i sak 25/07, fastsettes til kr 300 000 pr. boenhet.
 - d) Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter og revidert analyse vedtatt 22. mai 2007 sak 0005/07 i Sakkyndig nemnd eiendomsskatt.
 - e) Eiendomsskatten forfaller til betaling i 4 terminer.
 - f) Eiendommer eller deler av eiendommer der det drives ikke-kommersiell virksomhet som arbeider innen områdene livssyn, helse, idrett og kultur fritas for eiendomsskatt, jfr. lovens § 7.
 - g) I henhold til eiendomsskatteloven § 7b fritas automatisk fredede bygg og bygg som er fredet etter lov.
3. Gran kommunes budsjett og økonomiplan for 2016 – 2019 vedtas i samsvar med fremlagte dokument.
4. Budsjett og økonomiplan vedtas på definerte tjenestenivå med netto driftsbeløp. Disponeringen av budsjettet skjer i henhold til "Reglement for delegering i budsjettsaker vedtatt i K-sak 66/15" og «Økonomireglement for Gran kommune av 14.06.12, K-sak 67/12».
5. Rådmann gis fullmakt til å oppdatere budsjettet i forhold som ikke påvirker virksomhetenes driftsnivå.
6. Investeringer for 2016 finansieres i samsvar med budsjettskjema 2A. Låneopptak til investeringer, kr 114,328 mill og til startlån kr 10 mill skjer i hht "Reglement for finansforvaltning". Lån til investering og lån til videre utlån avdras over 30 år. Låneopptak 2015 fra Ksak 54/15 Grinakerkollen boligfelt utsettes til 2016. Låneopptak 2016 utvides med kr 11 mill for å dekke opp K-sak 54/15. Total låneramme 2016 blir kr 135,328 mill.
7. Rådmannen gis fullmakt til å inntektsføre fra selvkostfond dersom selvkostregnskapet viser under 100 % dekningsgrad.
8. Kommunestyre vedtar at følgende tjenester skal ha full kostnadsdekning, 100 % selvkost, jfr. rundskriv H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester fra KMD:
 - Vann
 - Avløp
 - Feietjenesten
 - Reguleringsplaner
 - Dispensasjoner fra kommuneplan
 - Bygge- og eierseksjoneringssaker
 - Behandling av utslippssøknader
 - Øvrige tjenester med lovmessig krav til 100 % selvkost
 - Renovasjon
 - Tømming av slamavskillere (septiktanker)
 - Kontroll av separate avløpsanlegg
9. Aktuelle betalingssatser for hjemmehjelpstjenester og institusjonsopphold justeres i

henhold til statlige satser

10. Garantirammen for sosialtjenestens virksomhet i 2016 settes til kr 1 300 000.
11. Økonomisk sosialhjelp omdisponeres til deltagerstønad med inntil kr. 950 000 til prosjekt Jobb1 for 2016. Dette under forutsetning av nye prosjektmidler fra IMDI.
12. Økning i driftstilskuddet til Gran kirkelig fellesråd på kr 200.000 årlig i perioden 2016-2019 ved tilsvarende reduksjon i avsetning til disposisjonsfond.

Prisliste

1.1 Fellestjenester		Pris 2016	Pris 2016		
		m/mva	u/mva		
Kopiering - svart/hvit					
A4		2,00	1,60		
A3		4,00	3,20		
Kopiering - farger					
A4		4,00	3,20		
A3		8,00	6,40		

2.1 Skolefritidsordning	102,70 %	Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
Timer per uke i skoleåret:	Mva.	m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
1,50	Nei		255		249
1,75	Nei		279		272
2,00	Nei		302		294
2,25	Nei		325		317
2,50	Nei		349		340
2,75	Nei		371		362
3,00	Nei		394		384
3,25	Nei		418		407
3,50	Nei		440		429
3,75	Nei		464		452
4,00	Nei		487		475
4,25	Nei		510		496
4,50	Nei		533		519
4,75	Nei		557		542
5,00	Nei		580		564
5,25	Nei		603		587
5,50	Nei		627		610
5,75	Nei		649		632
6,00	Nei		789		768
6,25	Nei		813		791
6,50	Nei		835		813
6,75	Nei		859		836
7,00	Nei		882		859
7,25	Nei		905		881
7,50	Nei		929		904
7,75	Nei		952		927
8,00	Nei		975		949
8,25	Nei		998		972
8,50	Nei		1022		995
8,75	Nei		1044		1017
9,00	Nei		1067		1039
9,25	Nei		1205		1174
9,50	Nei		1228		1196
9,75	Nei		1252		1219
10,00	Nei		1275		1242
10,25	Nei		1298		1264
10,50	Nei		1321		1287
10,75	Nei		1345		1310
11,00	Nei		1367		1332
11,25	Nei		1391		1355
11,50	Nei		1415		1378
11,75	Nei		1437		1399
12,00	Nei		1461		1422
12,25	Nei		1485		1446
12,50	Nei		1507		1467
12,75	Nei		1531		1490
13,00	Nei		1553		1512
13,25	Nei		1577		1536

		Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
Timer per uke i skoleåret:	Mva.	m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
13,50	Nei		1600		1558
13,75	Nei		1623		1580
14,00	Nei		1763		1716
14,25	Nei		1786		1739
14,50	Nei		1810		1762
14,75	Nei		1832		1784
15,00	Nei		1855		1806
15,25	Nei		1878		1829
15,50	Nei		1901		1851
15,75	Nei		1925		1874
16,00	Nei		1947		1896
16,25	Nei		1971		1919
16,50	Nei		1994		1942
16,25	Nei		1971		1919
16,75	Nei		2017		1964
17,00	Nei		2041		1987
17,25	Nei		2064		2010
17,50	Nei		2087		2032
17,75	Nei		2110		2055
18,00	Nei		2250		2191
18,25	Nei		2274		2214
18,50	Nei		2296		2236
18,75	Nei		2320		2259
19,00	Nei		2343		2282
19,25	Nei		2366		2304
19,50	Nei		2389		2327
19,75	Nei		2412		2349
20,00	Nei		2436		2372
20,25	Nei		2459		2395
20,50	Nei		2482		2416
20,75	Nei		2505		2439
21,00	Nei		2529		2463
21,25	Nei		2552		2484
21,50	Nei		2575		2507
21,75	Nei		2597		2528
22,00	Nei		2620		2551
22,25	Nei		2644		2574
22,50	Nei		2667		2597
22,75	Nei		2690		2619
23,00	Nei		2714		2642
23,25	Nei		2737		2665
23,50	Nei		2760		2687
23,75	Nei		2783		2710
24,00	Nei		2806		2732
24,25	Nei		2830		2755
24,50	Nei		2853		2778
24,75	Nei		2876		2800
25,00	Nei		2899		2823
25,25	Nei		2923		2846
25,50	Nei		2945		2868

		Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
Timer per uke i skoleåret:	Mva.	m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
25,75	Nei		2883		2807
26,00	Nei		2906		2829
26,25	Nei		2927		2850
26,50	Nei		2950		2873
26,75	Nei		2973		2895
27,00	Nei		2995		2916
25% søskenmoderasjon					
Dagplasser - morgen	Nei		92		90
Dagplasser - ettermiddag	Nei		123		120
Dagplasser - hel dag	Nei		210		204
Ferie SFO per dag	Nei		225		221
Kost per måned, 5 dager/ettermiddager i uka	Nei		147		143
Kost per måned, 4 dager/ettermiddager i uka	Nei		117		114
Kost per måned, 3 dager/ettermiddager i uka	Nei		92		90
Kost per måned, 2 dager/ettermiddager i uka	Nei		55		54
Kost per måned, 1 dag/ettermiddag i uka	Nei		32		31

	102,70 %	Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
	Mva.	m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
2.3 Barnehager (statlig bestemt makspris fra 1/1-2016)					
Opphold per måned, 5 dager i uka	Nei		2655,00		2580,00
Opphold per måned, 4 dager i uka	Nei		2225,00		2160,00
Opphold per måned, 3 dager i uka	Nei		1795,00		1745,00
Opphold per måned, 2 dager i uka	Nei		1315,00		1280,00
30% søskenmoderasjon - 2. barn					
50% søskenmoderasjon - 3. barn					
Dagplass per dag	Nei		218,00		212,00
Kost per måned, 5 dager i uka	Nei		355,00		345,00
Kost per måned, 4 dager i uka	Nei		284,00		276,00
Kost per måned, 3 dager i uka	Nei		213,00		207,00
Kost per måned, 2 dager i uka	Nei		142,00		138,00
Foreldrebetaling i barnehage skal ikke overstige 6% av husholdningens samlede skattepliktige person- og kapitalinntekt. Fra 1. januar 2016 vil husholdninger med inntekt under kr 486 750 har rett til redusert foreldrebetaling. Ordningen med 20 timer gratis kjernetid for 4 og 5 åringer som bor i husholdninger med lav inntekt videreføres. Fra 1. januar til 31. juli 2016 er inntektsgrensen for gratis kjernetid kr 405 000. Fra 1. august 2016 er inntektsgrensen for gratis kjernetid satt til kr 417 000.					

3 0 Barn og familie					
Barnevern					
		Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
		m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
Omsorgsvikartjenesten (tidl. husmorvikartjenesten)					
Pr. dag			409,00		398,00
Helsesøster m/fl					
		Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
		m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
Utenlandsvaksine					
Per konsultasjon (i tillegg betaling for vaksinen)			286,00		278,00
Utleie av melkepumper gratis					
Kjøp av engangssett til melkepumpe		286,00	228,80	278,00	222,40

3.2 Helse og omsorg		Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
Helse		m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
Kjøp av krykker	Nei	205,00	164,00	200,00	160,00
Ispigget pr. par	Nei	154,00	123,20	150,00	120,00
Pleie og omsorg					
Hjemmehjelpstjenester per måned					
Under 2 G (fastsatt av staten)	Nei				186,00
2G-3G (Timepris)	Nei		288,00		280,00
2G-3G (Maks pris på 4 timer)	Nei		1152,00		1120,00
3G-4G (Timepris)	Nei		288,00		280,00
3G-4G (Maks pris på 6 timer)	Nei		1728,00		1680,00
4G-5G (Timepris)	Nei		288,00		280,00
4G-5G (Maks pris på 8 timer)	Nei		2304,00		2240,00
5G og over (Timepris)	Nei		288,00		280,00
5G og over (Maks pris på 10 timer)	Nei		2880,00		2800,00
Kortidsopphold ved institusjon					
Kortidsopphold per døgn (fastsatt av staten)					147,00
Dag- og nattopphold (fastsatt av staten)					77,00
Langtidsopphold ved alders- og sykehjem					
75% av grunnbeløpet i folketrygden					
85% av all annen inntekt (trygd, renter, avkastninger og lignende)					
Dagsenteropphold					
Dagsenteropphold	Nei		111,00		108,00
Matombringelse					
Pr porsjon - m/vedtak etter helsetjenesteloven	Nei		72,00		70,00
Trygghetsalarm					
Etableringsgebyr	Nei		493,00		480,00
Leie pr måned - fasttelefon	Nei		216,00		210,00
Leie pr måned - GSM alarm/mobil	Nei		262,00		255,00
Leie pr måned - Elektronisk tilleggsutstyr	Nei		51,00		50,00
Erstatning av tap smykkesender	Nei		811,00		790,00
Vaskertjeneste					
Abonnement pr mnd. - sengetøy, håndklær, kluter	Nei		257,00		250
m/vedtak etter helsetjenesteloven					
Abonnement pr mnd. - privattøy	Nei		257,00		250
m/vedtak etter helsetjenesteloven					

4.0 Vedtak og kunngjøring - reguleringsplaner				
Vedtatt av kommunestyret		K-sak	Kunngjort i media	
Om gebyrer				
Alle som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr. Gebyrkravet rettes mot forslagstiller, tiltakshaver, rekvirent eller bestiller. Gebyrene skal beregnes etter det regulativ som gjelder den dato kommunen mottar et planforslag eller søknad, som er tilfredsstillende utarbeidet og klar for behandling. Gebyrene skal betales til Gran kommune, økonomiavdelingen, etter fakturaoppgave fra "Samfunnsutvikling, plan og bygg". For alle arbeider kan kommunen kreve at gebyret er betalt før planen legges ut til offentlig ettersyn eller høring. Dersom det av forskjellige årsaker er betalt for mye i gebyr, skal kommunen så snart forholdet er klarlagt, tilbakebetale for mye betalt gebyr. Det kan ikke kreves rentetillegg for beløpet. Dersom kommunen som ledd i saksbehandlingen fram til saken blir en offentlig plansak må bruke tid på avklaringer av rammer som er uavklart i forhold til lov, forskrift, statlige eller regionale føringer, overordnet plan eller vedtak, skal det betales et tilleggsgebyr. Tilsvarende gjelder hvis kommunen må bruke tid på bearbeiding av planpresentasjonen. Der fagmyndigheten må innhente intern/ekstern hjelp, skal gebyr beregnes etter medgått tid og utgifter til fagkyndig bistand. Tilleggsgebyret fastsettes etter påløpt tid på grunnlag av fastsatte timepriser. Tidsforbruk/tilleggsgebyr skal oppgis til forslagstiller som skal gis anledning til å foreta avklaringer, bearbeiding av planforslag selv, før kommunen starter arbeid belagt med tilleggsgebyr.				
1. Gebyrsatser				
1.1 Timepriser				
Satser for bruk av intern fagkyndig pr. time				1 130
Satser for bruk av ekstern fagkyndig bistand pr. time				1 230
1.2 For behandling av private reguleringsplanforslag betales følgende gebyr, avhengig av planområdets areal:				
inntil 5 dekar				40 000
mellom 5 og 10 dekar				50 000
mellom 10 og 50 dekar				75 000
mellom 50 og 100 dekar				100 000
over 100 dekar				130 000
Gebyret skal betales inn før reguleringsplanforslaget legges ut til offentlig ettersyn.				
2. Redusert gebyr				
Dersom kommunen stiller krav om at det reguleres et større areal enn det som utbygger i utgangspunktet hadde planlagt, og større enn det som kreves etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven, kan kommunen redusere gebyret.				
3. Krav til digitalt format				
Alle reguleringsplanforslag i Gran kommune skal fremmes på digital form (sosi-standard, siste versjon) før planforslaget legges ut til offentlig ettersyn, jfr. kommunens retningslinjer for behandling av private reguleringsplanforslag. I helt spesielle tilfeller kan kommunen godkjenne at det fremmes reguleringsplanforslag på analog form. Gebyret blir i de tilfellene beregnet til det dobbelte av ordinært gebyr.				
4. Mindre reguleringsendring				
Søknad om mindre reguleringsendring				14 000
Dersom søkeren forestår all varsling, innhenting av uttalelser m.m.				8 500
Gebyret skal betales inn før reguleringsplanforslaget legges ut på høring.				
5. Merverdiavgift				
Gebyrer beregnes uten tillegg av m.v.a.				

Vedtak og kunngjøring - etter Pbl § 33-1 og eierseksjonsloven § 7				
Vedtatt av kommunestyret		K-sak		Kunngjort i media
Hjemmel	Plan- og bygningsloven § 33-1 og eierseksjonsloven § 7			
Forkortinger	Plan- og bygningsloven: Pbl			
	Byggesaksforskriften: SAK10			
1.	Generelle bestemmelser			
1.1	Om gebyrer			
	Alle som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr. Gebyrkravet rettes mot tiltakshaver, rekvisitent eller bestiller. Gebyrene skal beregnes etter det regulativ som gjelder den dato kommunen mottar en søknad eller rekvisisjon, som er tilfredsstillende utfylt og klar for behandling. Gebyrene skal betales til Gran kommune, økonomiavdelingen, etter fakturaoppgave fra "Samfunnsutvikling, plan og bygg". For alle arbeidere kan kommunen kreve at gebyret er betalt før kommunens arbeidere starter. Dersom det av forskjellige årsaker er betalt for mye i gebyr, skal kommunen så snart forholdet er klarlagt, tilbakebetale for mye betalt gebyr. Det kan ikke kreves rentetillegg for beløpet. Ca. 10 % andel av gebyr i byggesaker dekker kostnader for tilsynsvirksomhet. Hvor det i regulativet er forutsatt faste gebyrer, forutsettes søknad basert på preaksepterte løsninger. Der fagmyndigheten må innhente intern/ekstern hjelp ved tilsyn eller for å kunne ta en avgjørelse, skal gebyr beregnes etter medgått tid og utgifter til fagkyndig bistand. I disse sakene skal gebyret ikke være mindre enn vedtatt gebyr for tiltakstypen.			
1.2	Timepriser			
	Satser for bruk av intern fagkyndig pr. time			1130
	Satser for bruk av ekstern fagkyndig bistand pr. time			1230
1.3	Arealberegning			
	Der arealer er oppgitt, gjøres beregning etter Norsk Standard for areal- og volumberegning av bygninger (tidligere utgave NS 848, nå NS 3940). I de fleste tiltak regnes gebyret ut etter bruksareal (BRA). I få tilfeller benyttes bebyggt areal (BYA).			
1.4	Punktet er fjernet			
1.5	Klage			
	Enkeltvedtak etter dette regulativet kan påklages. Kommunal klagenemnd er klageinstans. Klage på gebyrfastsettelse medfører ikke utsettelse av betalingsfrist.			
2.	SØKNADER (tiltak som krever søknad og tillatelse og som kan forestås av tiltakshaver, behandlet etter § 20-4)			
2.1	§ 20-4 b Driftsbygninger i landbruket			
	§ 20-4 b Driftsbygninger i landbruket Gjelder tiltak i samsvar med SAK10 § 3-2 (inntil 1000 m ² bruksareal). Eventuelle rivearbeider er inkludert i gebyret.			
2.1.1	Nybygg driftsbygninger for husdyrhold inntil 100 m ²			6500
	pr/m ² utover 100 m ² – maksimum kr 21.500			21
2.1.2	Nybygg redskapshus/gårdsgarasje inntil 100 m ²			5000
	pr/m ² utover 100 m ² – maksimum kr 20.000			21
2.1.3	Tilbygg driftsbygninger inntil 100m ²			4000
	pr/m ² utover 100 m ² – maksimum kr 20.000			21
2.2	§ 20-4 c Midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg som nevnt i § 20-1, 1. ledd bokstav j og som ikke skal plasseres for lengre tid enn 2 år			
	Tiltak som ikke skal stå lengre enn 2 måneder unntas, jfr. § 20-5, 3. ledd.			4400

2.3	§ 20-4 a Mindre tiltak på bebygd eiendom		
	Eventuelle rivearbeider er inkludert i gebyret.		
2.3.1	Tilbygg		
	Tiltak inntil 50 m ²		7000
	Tiltak inntil 50 m ² uten omsluttende vegger		3500
2.3.2	Små terrasser		
	inntil 50 m ² og som ikke berører mer enn to fasader og		1540
2.3.3	Mindre tiltak - Takoverbygg, inngangspartier o. l.		
	inntil 10 m ²		1540
	inntil 20 m ²		2700
2.3.4	Frittstående garasje/uthus/carport		
	inntil 50 m ²		3000
	mellom 50m ² - 70m ²		6900
	pr/m ² utover 70 m ²		37
2.3.5	Tilbygg næringseiendom		
	inntil 50 m ²		10300
2.3.6	Riving/flytting		
	Enkel riving/flytting av garasje/uthus/tilbygg o. l.		1540
2.3.7	Bruksendring		
	Tilleggsdel til hoveddel eller omvendt, f. eks. kjellerbod til kjellerstue		1540
2.3.8	Skilt, reklameinnretninger og lignende		
	Skilt og reklameinnretninger under SAK10 § 3-1 d		1540
2.3.9	Fjernet		
2.3.10	Endringssøknad		
	Endring eller tillegg av gitt tillatelse		1540
3.	SØKNADER (tiltak som krever søknad og tillatelse, behandlet etter § 20-3)		
	For komplette søknader (ved førstegangsinnsendelse) der det kan fattes positivt vedtak, jfr. plan- og bygningsloven § 21-7, 2. ledd, reduseres gebyret med 20 % .		
	Inkludert i gebyret er følgende: Konstruksjon, anlegg og vesentlige terrengendringer i eller i umiddelbar nærhet av bygningen, som er en integrert del av byggesøknaden. Dette gjelder ikke mindre avløpsanlegg, se eget gebyr.		
	Ved avslag skal det betales 50 % av fullt gebyr. For tiltak som ikke kommer til utførelse skal det betales 75 % av fullt gebyr. Dersom samme tiltakshaver innen 6 mnd. etter avslag er gitt, reviderer sitt tiltak og får dette godkjent, kan avslagsgebyret avregnes i nytt gebyr.		
	Ved overskridelse av tidsfristen i pbl § 21-7 første ledd, skal det trekkes fra 25 % av det totale byggesaksgebyret for hver påbegynt uke fristen overskrides.		
3.1	§ 20-1 a og § 20-3 Oppføring, tilbygging, påbygging, underbygging eller plassering av bygning, konstruksjon eller anlegg		
	Eventuelle mindre rivearbeider er inkludert i gebyret.		
3.1.1	Tilbygg/påbygg bolig/fritidseiendom		
	inntil 50 m ²		6700
	pr/m ² utover 50 m ²		37
	mindre påbygg – ark, opplett o.l		3300
3.1.2	Mindre, frittstående tiltak		
	Konstruksjon/anlegg som mindre brygge, basseng, ballbinge o.l.		3300
3.1.3	Frittstående garasje/uthus		
	inntil 70 m ²		6470
	pr/m ² utover 70 m ²		37
	Frittstående garasje/uthus som søkes sammen med bolig og garasje som del av bolig		3700

3.1.4	Boliger og fritidsboliger		
	Der det er flere boenheter, skal det betales et tillegg på 50 % for hver enhet f.o.m. 2. enhet.		
	Enebolig, tomannsbolig, rekkehus, firemannsboliger, kjedehus, leilighet inntil 200 m ² BRA.		15700
	pr/m ² utover 200 m ² BRA		37
	Fritidsbolig – høy standard, med innlagt vann - inntil 200 m ² BRA		15700
	pr/m ² utover 200 m ² BRA		37
	Fritidsbolig – lav standard, uten innlagt vann - inntil 120 m ² BRA		9700
	pr/m ² utover 120 m ² BRA		37
3.1.5	Nybygg næring/industri- og tilsvarende bygninger		
	inntil 500 m ²		51350
	pr/m ² mellom 500 m ² og 1000 m ²		37
	pr/m ² utover 1000 m ²		18
	Tilbygg/påbygg		
	inntil 50 m ²		9700
	pr/m ² mellom 50 m ² og 500 m ²		37
	pr/m ² utover 500 m ²		18
3.1.6	Nybygg enklere bygninger som kaldtflager, veksthus, driftsbygninger o.l.		
	inntil 500 m ²		23600
	pr/m ² mellom 500 m ² og 1000 m ²		37
	pr/m ² utover 1000 m ²		18
	Tilbygg		
	inntil 50 m ²		6470
	pr/m ² mellom 50 m ² og 500 m ²		37
	pr/m ² utover 500 m ²		18
3.1.7	Nybygg forsamlingslokaler, kontor- og forretningsbygninger, hotell- og restaurantbygninger, kultur- og forskningsbygninger		
	inntil 500 m ²		51350
	pr/m ² mellom 500 m ² og 1000 m ²		36
	pr/m ² utover 1000 m ²		18
	Tilbygg		
	inntil 50 m ²		9700
	pr/m ² mellom 50 m ² og 500 m ²		36
	pr/m ² utover 500 m ²		18
3.1.8	Nybygg sykehus, sykehjem, andre bygg for offentlig og/eller privat tjeneste		
	inntil 500 m ²		51350
	pr/m ² mellom 500 m ² og 1000 m ²		37
	pr/m ² utover 1000 m ²		18
	Tilbygg		
	inntil 50 m ²		9750
	pr/m ² mellom 50 m ² og 500 m ²		37
	pr/m ² utover 500 m ²		18
3.1.9	Konstruksjoner og anlegg		
	Tekniske installasjoner i grunnen som VA-ledninger, kabler og lignende, antenner utover § 20-2 og antennemaster e.l.		4800
3.2	§ 20-1 b-c og § 20-3 Vesentlig endring eller vesentlig reparasjon av tiltak som nevnt under a samt fasadeendring		
	Eventuelle mindre rivearbeider er inkludert i gebyret.		
3.2.1	Mindre fasadeendring, og andre mindre tiltak.		1540
3.2.2	Vesentlig fasadeendring, vesentlig endring eller vesentlig reparasjon av bygning		8700

3.3	§ 20-1 d og § 20-3 Bruksendring eller vesentlig endring av tidligere drift av tiltak som nevnt under a, jfr. SAK10 § 2-1		
	Eventuelle mindre rivearbeider er inkludert i gebyret		
3.3.1	Bruksendring eller vesentlig utvidelse eller vesentlig endring av tidligere drift – pr. bruksenhet: (fra sak til sak vurderes kombinasjon med og tilleggsgebyr i.h.t. pkt. 3.5)		7700
3.4	§ 20-1 e og § 20-3 Riving av tiltak nevnt under a		
3.4.1	Riving av tiltak som ikke er inkludert under § 20-4		4800
3.4.2	Riving av enklere bygg, sendt inn som søknad		1540
3.5	§ 20-1 f og § 20-3 Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner		
	Eventuelle mindre rivearbeider er inkludert i gebyret		
3.5.1	Fyringsanlegg m/bygning inntil 50m ² (pipe, ildsted, brannmur, tank, sentralvarmeanlegg), brannalarmanlegg, pumpestasjon, heis, ventilasjonsanlegg.		4800
3.5.2	Små tiltak, som f. eks. rehabilitering av pipe, utskifting av fyrkjele o.l. (fra sak til sak vurderes kombinasjon med andre relevante gebyrer).		1540
3.6	§ 20-1 h- i og § 20-3 Innhegning mot veg, plassering av skilt og reklameinnretninger		
	Eventuelle mindre rivearbeider er inkludert i gebyret		
3.6.1	Innhegning mot veg, skjermvegger, stillaser, enkeltskilt og skiltplan utover § 20-4		3080
3.7	§ 20-1 j og § 20-3 Plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg for lengre tid enn 2 år		
	Tiltak gis gebyr som tilsvarende type permanent tiltak (se også regulativets pkt. 2.2 for plassering inntil 2 år)		
3.8	§ 20-1 k og § 20-3 Vesentlig terrenginngrep		
3.8.1	Bru, underjordiske anlegg, tribuner, brygge (se også pkt. 3.1.2), molo		8500
3.8.2	Støttemur, basseng, brønn, dam, gjødselkum og mindre veier		1540
3.9	§ 20-1 l og § 20-3 Anlegg av veg, parkeringsplass og landingsplass		
3.9.1	Større anlegg (som forutsetter godkjenning av teknisk plan)		8500
3.9.2	Mindre anlegg (som ikke forutsetter godkjenning av teknisk plan)		4800
3.10	§ 20-1 m og § 26-1 Opprettelse av ny grunneiendom, ny anleggseiendom eller nytt jordsameie, opprettelse av ny festegrunn for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller arealoverføring		
3.10.1	Fradeling av tomt med grenser i henhold til godkjent plan		3 900
3.10.2	Tillegg for parsell utover 1		870
3.10.3	Fradeling av tomt utenfor byggesone og i uregulert område		8 700
3.10.4	Tillegg for parsell utover 1		1330
3.10.5	Fradeling av tilleggsareal / arealoverføring		2 050
3.10.6	Fradeling av eksisterende festetomt / punkt feste til egen tomt		3 900
	Innebærer søknaden dispensasjon etter plan- og bygningsloven kap. 19, skal det i tillegg betales gebyr etter pkt. 7.		
4.	TRINNVIS SØKNAD (rammesøknad - igangsettingssøknad)		
4.1	Rammetillatelse		
	Gebyr som nevnt under pkt. 3		
4.2	Igangsettingstillatelse		
	Hver igangsettingstillatelse etter gitt rammetillatelse		4100
	Gebyr for ansvarsrett(er) kommer i tillegg		

5.	ENDRINGSSØKNAD		
5.1	Endring eller tillegg i forhold til gitt tillatelse		
	Endring eller tillegg i forhold til gitt tillatelse		3200
	For større endring(er), kan kommunen kreve at saken skal behandles som ny sak. Det kan i slike tilfelle vurderes om det skal fastsettes reduserte gebyrer. For søknad om endring av gitte ansvarsretter – skal det kun tas gebyr etter pkt. 8.		
6.	SEKSJONERING		
	Her benyttes til enhver tid gjeldende satser for rettsgebyr og tinglysingsgebyr, for tiden kr 860,- og kr 1060,-.		
	Beløpet gjelder til endringer mottas fra Statens kartverk.		
	Beløpet vil da bli justert i henhold til dette.		
	Seksjonering uten befarig: 3 x rettsgebyr per seksjoneringsbegjæring		
	Seksjonering med befarig: 5 x rettsgebyr per seksjoneringsbegjæring		
	Innebærer søknaden oppmåling betales gebyr for dette etter eget regulativ.		
7.	DISPENSASJONER		
7.1	Det må betales gebyr for hvert forhold som krever dispensasjon		
7.1.2	Dispensasjon med høring		10 270
	Deretter pr. dispensasjonsforhold		3180
7.1.3	Dispensasjon uten høring		2670
	Deretter pr. dispensasjonsforhold		1740
8.	GODKJENNINGER AV FORETAK		
8.1.1	Utgår		
8.1.2	Lokal godkjenning		1500
8.1.3	Godkjenning av selvbygger, større tiltak		3000
8.1.4	Godkjenning av selvbygger, små tiltak		800
9.	ULOVLIG BRUK OG MANGLENDE AVSLUTNING AV BYGGESAK		
9.1	Tiltak som tas i bruk før midlertidig brukstillatelse/ferdigattest er gitt, gis gebyr med følgende prosent av behandlingsgebyr ved tillatelse:		
	For boliger - pr. boenhet		30 %
	Øvrige tiltak		50 %
9.2	For tiltak der kommunen må etterspørre dokumentasjon for avslutning av byggesaken med ferdigattest (der det foreligger midlertidig brukstillatelse) vil det påløpe følgende gebyr		
	For boliger - pr. boenhet		2100
	Øvrige tiltak		7000
10.	ULOVLIGHETER ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN		
10.1	For saksbehandling som påløper i samband med ulovlig arbeid og/eller arbeid som er utført i strid med tillatelse/bestemmelser eller er satt i gang uten tillatelse, gis tilleggsgebyr med følgende prosent av gebyrgrunnlaget for tillatelse:		50 %
11.	OVERTREDELSESGEBYR		
11.1	Foretak eller privatpersoner kan ilegges gebyr for overtredelser som er i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av pbl, jfr. § 32-8. Beløpsgrenser for overtredelser er listet opp i SAK10 kapittel 16.		

Vedtak og kunngjøring - etter matrikkelloven					
Vedtatt av kommunestyret		K-sak		Kunngjort i media	
Hjemmel	matrikkelloven § 32, matrikkelforskriften § 16				
1.	Generelle bestemmelser				
1.1	Betalingsplikt				
	Den som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr etter satser og retningslinjer som fremgår av regulativet. Gebyrkravet rettes mot rekvirent hvis ikke annet er skriftlig avtalt.				
	Saksgebyrer etter matrikelloven skal betales selv om saken ikke blir fullført, men etter en redusert gebyrsats.				
	Dersom rekvirent av forskjellige årsaker har betalt for mye i gebyr, skal kommunen så snart forholdet er klarlagt, tilbakebetale for mye betalt gebyr. Det kan ikke kreves rentetillegg for mye betalt gebyr.				
1.2	Hvilket regulativ skal brukes				
	Gebyrene for arbeider etter matrikkelloven skal beregnes etter det regulativet som gjelder den dato kommunen mottar en fullstendig rekvisisjon.				
1.3	Betalingstidspunkt				
	Gebyret skal betales forskuddsvis.				
1.4	Urimelig gebyr				
	Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan rådmannen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.				
	Fullmakts haver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunnlagt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.				
1.5	Fritak for gebyr				
	Når særlige grunner tilsier det, kan kommunen etter kommunalt fastsatte retningslinjer helt eller delvis gi fritak for betaling av kommunale gebyrer i en konkret sak. «Særlige grunner» kan være tiltaksorientert eller tiltakshaverorientert.				
	Eksempel på en tiltaksorientert sak er:				
	Melding/søknad som gjelder et fredet eller verneverdig kulturminne.				
	Eksempel på tiltakshaverorientert forhold er:				
	Tiltakshavers betalingsevne eller samfunnsfunksjon f.eks. en humanitær organisasjon.				
	For den siste kategorien bør de samme retningslinjer som kommunen benytter i forhold til søknad om ettergiving av skatter og avgifter følges.				
1.6	Klage				
	Enkeltvedtak etter dette regulativet kan påklages. Fylkesmannen er klageinstans.				
	Klage på gebyrfastsettelse eller søknad om helt eller delvis fritak for å betale gebyr, medfører ikke utsettelse av betalingsfrist. Det er ikke adgang til å klage på kommunestyrets vedtak om gebyrregulativ.				
	Ved klage skal forvaltningslovens regelverk følges. Klagefristen er 3 uker, jfr: matrikkell. § 46.				
1.7	Avbrutt arbeid				
	Når en rekvirent forårsaker at kommunens arbeid må avbrytes eller avsluttes før det er fullført, skal det betales en andel av tilhørende gebyr tilsvarende det arbeidet kommunen har eller må utføre.				
1.8	Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken				
	Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.				
1.9	Endring av regulativet eller gebyrsatsene				
	Endringer av gebyrregulativet vedtas av kommunestyret, normalt i forbindelse med kommunestyrets behandling av økonomiplan og budsjett for kommende år.				

1.10	Gebyr til statlige etater	
	Der kommunen skal kreve inn gebyrer til statlige etater som for eksempel tinglysingsgebyr og dokumentavgift for saker etter dette regulativet, skal utskriving og innkreving av statlige og kommunale gebyrer skje samordnet. Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvirenten.	
1.11	Timepris	
	Timekostnadene skal dekke både de direkte og de indirekte kostnadene. Satsene skal således dekke: brutto lønnskostnader, forbruksmateriell, reisekostnader + forholdsvis del av utstys- og inventarkostnader, kontorutgifter, renhold, lys, varme og husleie, opplærings-, utviklings-, fraværs- og administrasjonskostnader + andel av sentraladministrasjonens kostnader som vedkommer aktuell(e) arbeidstaker(e) og aktuelt arbeid.	
1.12	Rabattert pris for oppmåling i forbindelse med matrikkelprosjektet	
	Ved retting av eiendomsgrenser i matrikkelkartet i forbindelse med kommunens matrikkelkartprosjekt kan det i saker der kommunen anser det som mer tidsbesparende og hensiktsmessig tilbys oppmålingsforretning over eksisterende grenser til en redusert pris. Satsene for dette arbeidet er kr. 1000,- per eiendom uavhengig av om det er hele eller deler av grenseforløpet som måles opp. Denne rabatten gjelder i perioden fra 1.1.2014 til 31.12.16.	
2.	Gebyrer	
2.1	Oppretting av matrikkelenhet	
2.1.1	Oppretting av grunneiendom og festegrunn	
	areal fra 0 – 500 m ²	12 000
	areal fra 501 – 2000 m ²	19 500
	areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	1 700
2.1.2	Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn	
	areal fra 0 – 500 m ²	12 000
	areal fra 501 – 2000 m ²	19 500
	areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	1 700
2.1.3	Oppmåling av uteareal på eierseksjon	
	Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon	
	areal fra 0 – 50 m ²	8 700
	areal fra 51 – 250 m ²	11 300
	areal fra 251 – 2000 m ²	15 800
	areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	1 700
2.1.4	Oppretting av anleggseiendom	
	Gebyr som for oppretting av grunneiendom	
	volum fra 0 – 2000 m ³	13 000
	volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³	1 700
2.1.5	Registrering av jordsameie	
	Registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid, jfr. punkt 2.9.	
2.1.6	Oppretting av punktfeste uten oppmåling (punkt er hentet direkte fra kart)	
	Oppretting av punktfeste	5 000
2.1.7	Ved oppmåling av tilgrensende tomt med samme rekvirent og dato, gis følgende reduksjon pr. fradelt tomt: F.o.m. tomt 5 t.o.m. tomt 10: 15% reduksjon, F.o.m. tomt 11 t.o.m. tomt 20: 20% reduksjon, F.o.m. tomt 21: 25% reduksjon	

2.2	Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning (MUF)	
	Viser til 2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.1.5 og 2.1.7 Faktureres ved vedtak om innvilgelse av MUF. I tillegg kommer tilleggsgebyr for å utføre oppmålingsforretning etter medgått tid.	
2.2.1	Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering	
	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 2.1 og 2.2	
2.3	Grensejustering	
2.3.1	Grunneiendom, festegrunn og jordsameie	
	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal (maksimalgrensen er satt til 500 m ²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.	
	Areal fra 0 – 250 m ²	5 000
	Areal fra 251 – 500 m ²	7 600
2.3.2	Anleggseiendom	
	For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m ³	
	Volum fra 0 – 250 m ³	4 300
	Volum fra 251 – 1000 m ³	4 800
2.4	Arealoverføring	
2.4.1	Grunneiendom, festegrunn og jordsameie	
	Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.	
	Areal fra 0 – 500 m ²	12 000
	Areal fra 501 – 2000 m ²	19 500
	Arealoverføring pr. nytt påbegynt dekar medfører en økning av gebyret på	1 540
2.4.2	Anleggseiendom	
	For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, - ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.	
	Volum fra 0 – 500 m ³	12 000
	Volum fra 501 – 2000 m ³	19 500
	Volumoverføring pr. nytt påbegynt 1000 m ³ medfører en økning av gebyret på	1 540
2.5	Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning (NGO eller EUREF koordinater)	
	For inntil 2 punkter	2 200
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	600
2.6	Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter (der det kan være tvil om hvor grensen går)	
	For inntil 2 punkter	6 300
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	920

2.7	Privat grenseavtale	
	For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde	5 000
	For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde	920
	Billigste alternativ for rekvirent velges. Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid, jfr. 2.9.	
2.8	Utstedelse av matrikkelbrev	
	Matrikkelbrev inntil 10 sider	175
	Matrikkelbrev over 10 sider	350
	Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med årlig kostnadsutvikling.	
2.9	Timepris	
	Oppstarts gebyr	1 130
	Timepris - pr. påbegynt time.	1 130

4.2 Teknisk		Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
Vann og avløpsgebyr		m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
Årsgebyr					
Abonnementsgebyr vann per eiendom/boenhet	25 %	1335,00	1068,00	1500,00	1200,00
Abonnementsgebyr avløp per eiendom/boenhet	25 %	1393,00	1114,40	1930,00	1544,00
Forbruksgebyr for vann per m3 målt eller stipulert forbruk	25 %	21,13	16,90	16,00	12,80
Forbruksgebyr for avløp per m3 målt eller stipulert forbruk	25 %	26,06	20,85	25,38	20,30
Tilknytningsgebyr					
For vann per boenhet	25 %	12750,00	10200,00	12750,00	10200,00
For avløp per boenhet	25 %	12875,00	10300,00	12875,00	10300,00
For vann annen bebyggelse per m2 bruksareal	25 %	137,50	110,00	137,50	110,00
For avløp annen bebyggelse per m2 bruksareal	25 %	187,50	150,00	187,50	150,00
Tilknytningsgebyr til 1. gangs tilkopling skal under enhver omstendighet beregnes etter minimum 200 m2					
Vannmålerleie per år	25 %	472,50	378,00	472,50	378,00
Gebyr for avstenging/påsetting av vann per framømte	25 %	500,00	400,00	500,00	400,00
Erstatning for tap av eller skade på vannmåler	25 %	787,50	630,00	617,50	630,00
Saksbehandling av mindre avløpsanlegg					
Søknad om utslippstillatelse etter sentral avløpsforskrift					
Anlegg som ikke overstiger 50 PE (personekvivalent)	Nei		2164,00		2164,00
Anlegg over 50 PE	Nei		7664,00		7664,00
Mindre endring av utslippstillatelse					
Anlegg som ikke overstiger 50 PE	Nei		1440,00		1440,00
Anlegg over 50 PE	Nei		2152,00		2152,00
Saksbehandling etter Plan- og bygningsloven					
Anlegg som ikke overstiger 50 PE	Nei		1479,00		1440,00
Anlegg over 50 PE	Nei		2863,00		2788,00
Godkjenning av foretak - i regulativ for Plan- og byggesaker					
Sentral godkjenning	Nei		330,00		330,00
Lokal godkjenning (gjelder også personlig godkj.)	Nei		1236,00		1236,00
Tidligere lokalt godkjent	Nei		772,00		772,00
Renovasjon					
Standard renovasjonsgebyr	25 %	2975,00	2380,00	2912,50	2330,00
3 dunker a 240 liter	25 %	4760,00	3808,00	4660,00	3728,00
3 dunker a 360 liter	25 %	8925,00	7140,00	8737,50	6990,00
Hytte/fritidsboliger	25 %	1162,50	930,00	1137,50	910,00
Gangtillegg (per år):					
10 - 30 m	25 %	375,00	300,00	337,50	270,00
30 - 50 m	25 %	687,50	550,00	650,00	520,00
50 - 100 m	25 %	1000,00	800,00	962,50	770,00
Fradrag for hjemmekompostering	25 %	-250,00	-200,00	-250,00	-200,00

Septiktømming		Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
Fast tømming		m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
Årsgebyr for septiktanker - per m3	25 %	325,00	260,00	312,50	250,00
Årsgebyr for septiktanker med kloakkvann, min. 4 m3 septik	25 %	1300,00	1040,00	1250,00	1000,00
Årsgebyr for septiktanker med gråvann, min. 2 m3 septik	25 %	650,00	520,00	625,00	500,00
Tette oppsamlingstanker for klosett, min 1 m3	25 %	482,50	386,00	465,00	372,00
Ekstra tømminger					
Grunngebyr	25 %	897,50	718,00	865,00	692,00
Tømmegebyr - per m3	25 %	482,50	386,00	465,00	372,00
Tilleggsgeb for krav om oppmøte innen 24 t	25 %	1790,00	1432,00	1727,50	1382,00
Tilleggsgeb for manglende oppfyllelse av forskr.§ 7	25 %	897,50	718,00	865,00	692,00
Kontrollgebyr av mindre avløpsanlegg					
Fritidsbolig - per år	Nei		246,00		246,00
Anlegg som ikke overstiger 50 PE - per år	Nei		246,00		246,00
Anlegg for 51 - 100 PE - per år	Nei		492,00		492,00
Brann og redning		Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
Feie- og tilsynsgebyr		m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
Feie- og tilsynsgebyr for Gran kommune	25 %	437,50	350,00	388,75	311,00
Ekstra tilsyn av bolig samt feiing	25 %	851,25	681,00	777,50	622,00
Ekstra feiing av skorstein = komm.avg.	25 %	437,50	350,00	388,75	311,00
Ekstra feiing av peis/ovn	25 %	437,50	350,00	388,75	311,00
Andre tjenester innenfor ordinær arbeidstid (pris pr. påbegynte time)	25 %	746,25	597,00	662,50	530,00
Andre tjenester utenfor ordinær arbeidstid (pris pr. påbegynte time)	25 %	1088,75	871,00	995,00	773,00

5.0 Kulturkontoret		102,70 %	Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
5100 Kulturskolen			m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
Søskensmod.fra 2. barn er 50 % av elevavgift for individuell eller gruppeundervisning. Gjelder kun et undervisningstilbud pr. barn.						
Gruppeundervisning, per semester	Nei			986,00		960,00
Individuell undervisning, per semester	Nei			1330,00		1295,00
Subsidert pris - korps/teater - ny fra 2016	Nei			7093,00		
Kostpris - korps/teater - ny fra 2016	Nei		Avtales/utregnes i hvert enkelt tilfelle			
Kulturverksteder, per kurs	Nei			fra 475,00-776,00		fra 463,00-756,00
Utleie Granvang - Storsalen						
Lag og foreninger registret i Gran kommune/kommunale leietakere						
Ukedager (mandag - fredag) - dagtid	Ja/Nei*		468,00	374,00	455,00	364,00
Ukedager (mandag - fredag) - kveldstid	Ja/Nei*		779,00	623,00	759,00	607,00
Helg- og helligdager - dagtid	Ja/Nei*		624,00	499,00	608,00	486,00
Helg- og helligdager - kveldstid	Ja/Nei*		936,00	749,00	911,00	729,00
Lag og foreninger utenfor Gran kommune						
Ukedager (mandag - fredag) - dagtid	Ja/Nei*		1373,00	1098,00	1336,00	1069,00
Ukedager (mandag - fredag) - kveldstid	Ja/Nei*		1869,00	1495,00	1820,00	1456,00
Helg- og helligdager - dagtid	Ja/Nei*		1869,00	1495,00	1820,00	1456,00
Helg- og helligdager - kveldstid	Ja/Nei*		2339,00	1871,00	2278,00	1822,00
Arrangører utenom det frivillige organisasjonsliv						
Ukedager (mandag - fredag) - dagtid	Ja/Nei*		1869,00	1495,00	1820,00	1456,00
Ukedager (mandag - fredag) - kveldstid	Ja/Nei*		3426,00	2741,00	3336,00	2669,00
Helg- og helligdager - dagtid	Ja/Nei*		2339,00	1871,00	2278,00	1822,00
Helg- og helligdager - kveldstid	Ja/Nei*		4206,00	3365,00	4096,00	3277,00
Utleie av Granvang - møterom og "Veslesalen"/lesalen")						
Kveld	Ja/Nei*		fra 380,00-758,00	fra 304,00-606,00		fra 296,00 - 590,00
* Mva vil bli beregnet der leietaker er mva-pliktig						
5200 Bibliotek						
Det er gratis å låne og standard er 4 ukers utlånstid, dersom ikke annet er nevnt.						
Purregebyr ved for sen innlevering: 1. puring	Nei			30,00		25,00
2. puring	Nei			70,00		45,00
Purregebyrene er felles for barn og voksne. Gebyrene summeres.						
Erstatningskrav sendes etter 2. puring.						
Erstatningsgebyr ved tap av bøker/medier:						
Bortkommet eller ødelagt materiale må erstattes av låner som har registrert materiale på sitt lånekort.						
Bøker voksen	Nei			400,00		400,00
Bøker barn	Nei			200,00		200,00
Lydbøker voksen	Nei			400,00		400,00
Lydbøker barn	Nei			200,00		200,00
DVD	Nei			200,00		200,00
Musikk CD	Nei			150,00		150,00
Språkkurs (1 cd m/hefte)	Nei			400,00		400,00
Språkkurs (4 cd m/hefte)	Nei			1500,00		1500,00
Tegneserier	Nei			100,00		100,00
PC-spill	Nei			200,00		200,00
Tv-spill	Nei			400,00		400,00
Tidsskrifter	Nei			100,00		100,00
Bøker/medier inntil 2 år	Innkjøpspris - hvis denne er høyere enn erstatningssats					
Antikvariske bøker			Vurderes i hvert enkelt tilfelle			
I tillegg til erstatningssummen tilkommer et behandlingsgebyr ved utsendelse av erstatningskravet.						
Behandlingsgebyr	Nei			100,00		100,00
(Kommer i tillegg til erstatningsgebyr).						
Nytt lånekort				Gratis		Gratis
Gebyr for tapt lånekort	Nei			30,00		20,00

5300 Kultur- og fritidstilbud		Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
Utleie av "Huset" (Klubblokalet)		m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
Lag og foreninger/kommunale leietakere	Ja/Nei*	468,00	374,00	455,00	364,00
Enkeltarrangement kommersielle leietakere	Ja/Nei*	3271,00	2617,00	3185,00	2548,00
Faste aktiviteter ukedager - halvår	Ja/Nei*	4830,00	3864,00	4703,00	3762,00
Faste aktiviteter ukedager - år	Ja/Nei*	9658,00	7726,00	9404,00	7523,00
Utleie Brandbu kino:					
Lag og foreninger registrert i Gran kommune/kommunale leietakere					
Ukedager (mandag - fredag) - dagtid	Ja/Nei*	468,00	374,00	455,00	364,00
Ukedager (mandag - fredag) - kveldstid	Ja/Nei*	779,00	623,00	759,00	607,00
Helg- og helligdager - dagtid	Ja/Nei*	628,00	502,00	611,00	489,00
Helg- og helligdager - kveldstid	Ja/Nei*	936,00	749,00	911,00	729,00
Lag og foreninger utenfor Gran kommune					
Ukedager (mandag - fredag) - dagtid	Ja/Nei*	1373,00	1098,00	1336,00	1069,00
Ukedager (mandag - fredag) - kveldstid	Ja/Nei*	1869,00	1495,00	1820,00	1456,00
Helg- og helligdager - dagtid	Ja/Nei*	1869,00	1495,00	1820,00	1456,00
Helg- og helligdager - kveldstid	Ja/Nei*	2339,00	1871,00	2278,00	1822,00
Arrangører utenom det frivillige organisasjonsliv					
Ukedager (mandag - fredag) - dagtid	Ja/Nei*	1869,00	1495,00	1820,00	1456,00
Ukedager (mandag - fredag) - kveldstid	Ja/Nei*	3426,00	2741,00	3336,00	2669,00
Helg- og helligdager - dagtid	Ja/Nei*	2339,00	1871,00	2278,00	1822,00
Helg- og helligdager - kveldstid	Ja/Nei*	4206,00	3365,00	4096,00	3277,00
Personalkostnader ved utleie	Ja/Nei*	629,00	503,00	613,00	490,00
Møterom Brandbu kino med AV-utstyr					
Enkeltarrangement:					
Lag/foreninger, barn/ungdom, kommunale leietakere Gran	Ja/Nei*	341,00	273,00	333,00	266,00
Private/kommersielle aktører	Ja/Nei*	680,00	544,00	663,00	530,00
Faste aktiviteter ukedager - halvår:					
Lag/foreninger, barn/ungdom, kommunale leietakere Gran	Ja/Nei*	4086,00	3269,00	3979,00	3183,00
Private/kommersielle aktører	Ja/Nei*	4204,00	3363,00	4094,00	3275,00
Utleie avutstyr kino					
Popcornmaskin: 1 dag/kveld - ekskl. råvarer	25 %	605,00	484,00	589,00	471,00
Popcornmaskin: 1 helg - ekskl. råvarer	25 %	687,00	549,00	669,00	535,00
Pris per solgte beger (kommer i tillegg til leie av maskin)	25 %	4,00	3,00	4,00	3,00
Utstyr og leie av prosjektor og utstyr i kinosal	25 %	547,00	438,00	533,00	426,00
Billetter					
Filmer med egnethet for barn:					
Barn	8 %	70,00-90,00	64,81-83,33	70,00-90,00	64,81-83,33
Voksne	8 %	90,00-110,00	83,33-101,86	90,00-110,00	83,33-101,86
Filmer med egnethet for ungdom/voksne:					
Barn	8 %	80,00-100,00	74,07-92,59	80,00-100,00	74,07-92,59
Voksne	8 %	90,00-110,00	83,33-101,86	90,00-110,00	83,33-101,86
Filmer med sensur 15 år/18 år:					
Voksne	8 %	90,00-110,00	83,33-101,86	90,00-110,00	83,33-101,86
Andre billett kategorier:					
Skole	8 %	Pris etter avtale		Pris etter avtale	
Moderasjon - pensjonist/ledsagerbevis	8 %	70,00-100,00	64,81-92,59	70,00-100,00	64,81-92,59
Lukkede forestillinger for lag/foreninger - per forestilling	8 %	Pris etter avtale		Pris etter avtale	
Hadeland kultursal					
Barn og unge i Gran kommune:					
Leie dag 1	Ja/Nei*	2724,00	2179,00	2653,00	2122,00
Leie påfølgende dager	Ja/Nei*	2043,00	1634,00	1989,00	1591,00
Fastpris obl teknisk personell/admin pr. time	Ja/Nei*	613,00	490,00	613,00	490,00
Billettsalg pr solgte billett	Ja/Nei*	38,00	30,00	38,00	30,00
Voksne lag/foreninger Gran kommune:					
Leie dag 1	Ja/Nei*	5449,00	4359,00		4244,00
* Mva vil blir beregnet der leietaker er mva-pliktig					

		Pris 2016 m/mva	Pris 2016 u/mva	Pris 2015 m/mva	Pris 2015 u/mva
Leie påfølgende dager	Ja/Nei*	4086,00	3269,00	3979,00	3183,00
Fastpris obl teknisk personell/admin pr. time	Ja/Nei*	613,00	490,00	613,00	490,00
Billettsalg pr solgte billett	Ja/Nei*	38,00	30,00	38,00	30,00
Andre aktører:					
Leie dag 1	Ja/Nei*	9256,00	7405,00	9013,00	7210,00
Leie påfølgende dager	Ja/Nei*	6611,00	5289,00	6438,00	5150,00
Fastpris obl teknisk personell/admin pr. time	Ja/Nei*	613,00	490,00	613,00	490,00
Billettsalg pr solgte billett	Ja/Nei*	38,00	30,00	38,00	30,00
Kommersielle leietakere:					
Leie dag 1	Ja/Nei*	19834,00	15867,00	19313,00	15450,00
Leie påfølgende dager	Ja/Nei*	13223,00	10578,00	12875,00	10300,00
Fastpris obl teknisk personell/admin pr. time	Ja/Nei*	613,00	490,00	613,00	490,00
Billettsalg pr solgte billett	Ja/Nei*	38,00	30,00	38,00	30,00
* Mva vil blir beregnet der leietaker er mva-pliktig					
5500 Kulturminner og kulturmiljøer					
Kommunhuset på Granavollen					
Enkeltarrangement:					
Lag og foreninger/kommunale leietakere Gran	Ja/Nei*	321,00	257,00	313,00	250,00
Private/kommersielle aktører	Ja/Nei*	1284,00	1027,00	1250,00	1000,00
Faste aktiviteter ukedager - halvår					
Lag og foreninger/kommunale leietakere Gran	Ja/Nei*		Etter avtale		Etter avtale
Private/kommersielle aktører	Ja/Nei*		Etter avtale		Etter avtale
* Mva vil blir beregnet der leietaker er mva-pliktig					
5600 Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv					
Gran idrettshall - leie per time					
Kommersiell virksomhet - Utstillinger/messer/salg	Ja/Nei*		Etter avtale		Etter avtale
Utenbygds leietakere - skoler og institusjoner	Ja/Nei*	564,00	451,00	549,00	439,00
Stevner og liknende arrangement	Ja/Nei*	484,00	387,00	471,00	377,00
Treningsleie - kommunale leietakere, grupper og lag, kulturelle aktiviteter	Ja/Nei*	203,00	162,00	198,00	158,00
Håndballkamper:					
Alder/divisjon: 8-10 år	Nei		134,00		130,00
Alder/divisjon: 11-12 år	Nei		267,00		260,00
Alder/divisjon: 13-16 år	Nei		370,00		360,00
Alder/divisjon: 17 år	Nei		426,00		415,00
4. divisjon	Nei		478,00		465,00
Rosendalsbanen - utleie					
Trening - gratis			0,00		0,00
Kamper, per kamp	Ja/Nei*	241,00	193,00	235,00	188,00
Stevner, per stevnedag	Ja/Nei*	564,00	451,00	549,00	439,00
Større idrettsarrangement	Ja/Nei*	4989,00	3991,00	4858,00	3886,00
Gran og Brandbu svømmehaller - utleie					
Trening for lag og foreninger, per time	Nei		162,00		158,00
Bedriftsretta helsetiltak, per time	Nei		431,00		420,00
Folkebad					
Billettpris voksne	Nei		40,00		35,00
Billettpris barn	Nei		20,00		15,00
Billettpris barn under 3 år - gratis			0,00		0,00
Utleie Størensunden					
Lokale lag og foreninger, kommunale leietakere/institusjoner					
Ukedager (mandag - fredag) - dagtid	Ja/Nei*	564,00	451,00	549,00	439,00
Ukedager (mandag - fredag) - kveldstid	Ja/Nei*	888,00	710,00	864,00	691,00
Helg- og helligdager - dagtid	Ja/Nei*	724,00	579,00	705,00	564,00
Helg- og helligdager - kveldstid	Ja/Nei*	1206,00	965,00	1175,00	940,00
Kommersielle arrangement					
Ukedager (mandag - fredag) - dagtid	Ja/Nei*	1369,00	1095,00	1333,00	1066,00
* Mva vil blir beregnet der leietaker er mva-pliktig					

		Pris 2016	Pris 2016	Pris 2015	Pris 2015
		m/mva	u/mva	m/mva	u/mva
Ukedager (mandag - fredag) - kveldstid	Ja/Nei*	2735,00	2188,00	2663,00	2130,00
Helg- og helligdager - dagtid	Ja/Nei*	1771,00	1417,00	1725,00	1380,00
Helg- og helligdager - kveldstid	Ja/Nei*	3538,00	2830,00	3445,00	2756,00
HVGS - idrettshall - leie pr. time					
Hall A+B (ordinær idrettshall)					
Treningsleie - lag/foreninger Gran kommune	Ja/Nei*	231,00	185,00	225,00	180,00
Treningsleie - lag/foreninger andre kommuner	Ja/Nei*	564,00	451,00	549,00	439,00
Skoler og institusjoner (Gran kommune)	Ja/Nei*	564,00	451,00	549,00	439,00
Hall A (delt hall)					
Treningsleie - lag/foreninger Gran kommune	Ja/Nei*	136,00	109,00	133,00	106,00
Treningsleie - lag/foreninger andre kommuner	Ja/Nei*	291,00	233,00	284,00	227,00
Skoler og institusjoner (Gran kommune)	Ja/Nei*	291,00	233,00	284,00	227,00
Hall B (delt hall)					
Treningsleie - lag/foreninger Gran kommune	Ja/Nei*	136,00	109,00	133,00	106,00
Treningsleie - lag/foreninger andre kommuner	Ja/Nei*	291,00	233,00	284,00	227,00
Skoler og institusjoner (Gran kommune)	Ja/Nei*	291,00	233,00	284,00	227,00
Hall C (turnhall)					
Treningsleie - alle (ulike satser lag/foreninger Gran og andre k	Ja/Nei*		Etter avtale		Etter avtale
Full hall (hall A, B og C) samt tribuner					
Treningsleie - lag/foreninger Gran kommune	Ja/Nei*	464,00	371,00	451,00	361,00
Treningsleie - lag/foreninger andre kommuner	Ja/Nei*	1363,00	1090,00	1326,00	1061,00
Skoler og institusjoner (Gran kommune)	Ja/Nei*	1363,00	1090,00	1326,00	1061,00
Stevner og liknende arrangement - lag/foreninger Gran kommune	Ja/Nei*		Etter avtale		Etter avtale
Stevner og liknende arrangement - lag/foreninger andre kommuner	Ja/Nei*		Etter avtale		Etter avtale
HVGS - styrketreningsrom					
Treningsleie - alle (ulike satser lag/foreninger Gran og andre kommuner)	Ja/Nei*		Etter avtale		Etter avtale
HVGS - aerobicrom					
Treningsleie - alle (ulike satser lag/foreninger Gran og andre kommuner)	Ja/Nei*		Etter avtale		Etter avtale
* Mva vil bli beregnet der leietaker er mva-pliktig					